

UNIVERSITETET I BERGEN

Tillit til barnevernet blant minoriteter fra kommunalt ansattes perspektiv

Aziza Abdul Jabar

MASTEROPPGAVE

Master i Barnevern

Vår 2022

Det Psykologiske Fakultet
HEMIL - Senteret

Veiledere:

Professor Ragnhild Bjørknes

Universitetslektor Ida Benedicte Juhasz

Forord

Å sitte med en ferdigskrevet masteroppgave i barnevern føles uvirkelig, men samtidig veldig etterlengt. Jeg har utviklet meg både faglig og personlig gjennom disse to årene som student ved Universitetet i Bergen. Arbeidet med oppgaven har vært lærerikt, spennende, men også til tider utfordrende og vanskelig. Jeg er stolt av å fremlegge et sluttprodukt om et tema som jeg brenner for, nemlig minoriteters tillit til barnevern. Gjennom oppveksten som minoritetsbarn har jeg opplevd mye skepsis, frykt og mistillit til det norske barnevernet. Derfor har temaet for forskningsprosjektet vært veldig aktuelt for meg, og jeg bestemte meg tidlig for hva jeg ønsket å skrive. Å belyse hva påvirker minoriteters tillit til barnevernet sett fra kommunale tjenesters perspektiv kan muligens åpne øynene på oss som fremtidige barnevernsansatte for hvilke faktorer som skal vektlegges for å forebygge mistillit til barnevernet blant minoritetsbefolkningen.

Det er mange som fortjener takk for at jeg kom meg i mål med denne masteravhandlingen. Først og fremst vil jeg takke mine informanter fra Introduksjonsprogrammet, Flyktingtjenesten og Senter for voksenopplæring som valgte å stille opp som intervjuobjekter. Uten deres verdifulle erfaringer, opplevelser og meninger hadde denne oppgaven ikke vært mulig å fullføre. Takk for at dere valgte å stille opp til tross for at det har vært vanskelig. Det har vært veldig lærerikt for meg som fremtidig barnevernsarbeider å høre, forstå og reflektere over deres perspektiv.

Videre vil jeg takke Oddny-Kristin Finnøy for å ha lest korrektur i tide og utide. Du har alltid stått på, og hjulpet med korrekturlesing. Jeg er uendelig takknemlig for all hjelpen du har bidratt med. Derfor fortjener du en stor takk for språkvasken du har gitt denne oppgaven. Jeg vil takke Ragnhild Bjørknes for god veiledning i første del av semesteret. Du motiverte, inspirerte og løftet meg opp når jeg helst ville forsvinne i mengden. Du sa alltid: "Stol på deg selv, Aziza." Det er noe jeg har lært mye av i denne forskningsprosessen. Tusen takk til Ida Benedicte Juhasz, som har veiledet meg, gitt meg nyttige innspill og konstruktive tilbakemeldinger på oppgaven. Jeg vil takk også min medstudent, Lill-Ann, for å ha bidratt med hjelp i dette prosjektet.

Bergen, 02. juni 2022

Aziza Abdul Jabar

Innholdsfortegnelse

Forord	III
Sammendrag	VII
Abstract	VIII
1.0 Introduksjon	1
1.1 Innledning	1
1.2 Studiens formål og forskningsspørsmål	2
1.3 Oppgavens struktur	3
2.0 Bakgrunn	4
2.1 Begrepsavklaringer	4
2.1.1 Minoritet	4
2.1.2 Kultur	4
2.1.3 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid	5
2.2 Tverretatlig samarbeid mellom kommunale tjenester og barnevern	5
2.2.1 Introduksjonsprogrammet	6
2.2.2 Flyktningetjenesten	8
2.2.3 Senter for voksenopplæring	8
3.0 Teoretisk rammeverk	10
3.1 Hva er sosial kapital?	10
3.2 Putnams perspektiv på sosial kapital	11
3.3 “Bonding” og “bridging”	12
3.4 Ulike former for tillit	13
3.4.1 Individuell tillit	13
3.4.2 Institusjonell tillit	15
4.0 Litteraturgjennomgang	16
4.1 Søkestrategi	16

4.2 Forskningsoppsummering	18
4.2.1 Minoriteter og tillit til barnevernet	18
4.2.2 Utfordringer med kommunikasjon	19
4.2.3 Informasjon og misoppfatning om barnevern	20
4.2.4 Bruk av tolketjenester	22
4.2.5 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid	22
5.0 Metode	24
5.1 Vitenskapelig ståsted	24
5.2 Fenomenologisk-hermeneutisk tilnærming	25
5.3 Forforståelse	25
5.4 Gjennomføring av datainnsamling	26
5.4.1 Forskningsdesign og kvalitative, semistrukturerte intervju	26
5.4.2 Rekruttering og beskrivelse av utvalg	26
5.4.3 Intervjuguide	27
5.4.4 Gjennomføring av intervju	28
5.4.5 Transkripsjon	29
5.4.6 Analyse av data - tematisk analyse	29
5.5 Forskningsetikk	33
5.5.1 Fritt og informert samtykke	33
5.5.2 Konfidensialitet	34
5.5.3 Konsekvens av deltakelse	35
5.6 Kvalitetssikring	36
5.6.1 Troverdighet	36
5.6.2 Overførbarhet	38
5.6.3 Bekreftbarhet	38
6.0 Resultat	40
6.1 Barnevernets omdømme og kommunalt ansattes rolle	40

6.1.1 Avmystifisering og forsvaring	40
6.1.2 Bekreftelse og støtte	41
6.1.3 Tillit og kjønnsforskjeller	41
6.2 Tverrfaglig samarbeid som nøkkelfaktor	43
6.3 Faktorer som påvirker tillit i kommunalt arbeid med minoritetsfamilier	45
6.3.1 Tilpasning av informasjon	45
6.3.2 Kultur	48
6.3.3 Kommunikasjon, formidling og dialog	50
7.0 Diskusjon	52
7.1 Tillitsutfordringer mellom minoritetsfamilier og norsk barnevern	52
7.2 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid i barnevernkontekst	56
7.3 Nøkkelfaktorer for å øke tillit	59
7.3.1 Kommunikasjon og kvalifiserte tolker	59
7.3.2 Økt kulturkompetanse og kultursensitivitet	61
7.3.3 Informasjonsarbeid	64
8.0 Avslutning	66
8.1 Oppsummerende refleksjoner	66
8.2 Metodiske betraktninger	67
8.3 Implikasjon for videre forskning	68
Litteraturliste	70
Vedleggsoversikt	77
Vedlegg 1: NSD godkjenning	78
Vedlegg 2: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring	79
Vedlegg 3. Intervjuguide	82

Sammendrag

Formål: Denne oppgaven har som formål å belyse faktorer som påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet fra perspektivet til kommunalt ansatte da disse jobber i tjenester for nyankomne flyktninger.

Metode: Studien består av syv individuelle, semistrukturerte intervjuer. Den kvalitative metoden ble ansett som hensiktsmessig ettersom målet var å innhente dybdekunnskap. Deltakerne har bakgrunn fra tre kommunale tjenester, Introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger, Flyktningetjenesten, og Senter for voksenopplæring. Studien er gjort i en stor norsk kommune på Vestlandet. Hensikten med inkludering av utvalgte tjenester er å frembringe variasjon i besvarelser og breddekunnskap om tverrfaglig samarbeid med minoritetsfamilier. Analyse av datamaterialet ble gjort i lys av Braun & Clark sin tematiske analysestrategi.

Resultat: Dataanalysen gir grunn til å tro at det er mange sammensatte faktorer som påvirker minoriteters tillit til barnevernet. Flere av informantene gir uttrykk for at mesteparten av misforståelser, feilantakelser og negative holdninger til barnevernet har bakgrunn i mangelfull eller dårlig tilpasset informasjon, med lite hensyn til språklige utfordringer hos minoritetsgruppene. Videre sier flesteparten at feilinformasjon, myter og rykter og den negative fremstillingen av enkelte barnevernssaker i media forårsaker og forsterker mistilliten.

Flere av informantene etterlyste et bedre og tettere tverrfaglig og tverretatlig samarbeid med barneverntjenesten. Dette ble begrunnet med at et slikt samarbeid kan være en nøkkelfaktor for å skape tillit. Informantene opplever at barneverntjenesten har problemer med å styrke tilliten til barnevernet hos minoritetsgruppene, blant annet på grunn av manglende kapasitet, kultursensitivitet og kulturkompetanse blant barnevernsansatte. Samtidig viser studiens funn at god kommunikasjon og bruk av kvalifiserte tolker ble påpekt som viktige faktorer for tilliten. Det ble også trukket fram at med riktig formidling av budskapet gjennom tilstrekkelig og tilpasset informasjon kan man avklare misforståelser og myter om barnevernet.

Nøkkelbegreper: tillit, tverrfaglig samarbeid, tverretatlig samarbeid, kommunale tjenester, norsk barnevern, minoritet, kvalitative intervju.

Abstract

Introduction: The purpose of the thesis is to shed light on factors that affect and shape minorities' trust in child welfare services, from the perspective of municipal employees.

Method: The study consists of seven individual, semi-structured interviews. The qualitative method was considered appropriate as the goal was to obtain in-depth knowledge. The participants have a background from three municipal services, namely the introduction programme for new immigrants, the refugee service, and the adult education programme. The study was conducted in a large Norwegian municipality in Western Norway. The purpose of selected services is to produce variation in answers and broad knowledge of the topic. Analysis of the data material was based on Braun & Clark's thematic analysis strategy.

Results: The data analysis gives reason to believe that there are many complex factors that affect minorities' trust in child welfare. Several of the informants express that most of the misunderstandings, misconceptions and negative attitudes towards the child welfare service are based on inadequate or poorly adapted information, with little regard to the linguistic challenges of the minority groups. Furthermore, most say that misinformation, myths and rumors are widespread among minority communities. In addition, the negative portrayal of some child welfare cases in the media causes and reinforces mistrust. Several of the informants called for a better and closer interdisciplinary and interagency collaboration with the child welfare service. This was justified by the fact that such cooperation can be a key factor in creating trust. The informants experience that the child welfare service has problems strengthening trust in the child welfare services among the minority groups, partly due to a lack of capacity, cultural sensitivity and cultural competence among child welfare workers. At the same time, the study's findings show that good communication and the use of qualified interpreters were pointed out as important factors for trust. It was also claimed that with the correct communication of the message through sufficient and adapted information, one can clarify misunderstandings and myths about child welfare.

Key concepts: trust, interdisciplinary cooperation, inter-agency cooperation, municipal services, Norwegian child welfare, qualitative interview

1.0 Introduksjon

1.1 Innledning

Barnevernet som instans befinner seg i skjæringspunktet mellom den private og den offentlige delen av menneskelivet. Samtidig har det norske barnevernet en inngripende makt i samfunnet, og i det privatlivet, og av den grunn kan tillitsforholdet mellom minoriteter og barnevern være ekstra sårbart (Eide & Rugkåsa, 2015). En spørreundersøkelse gjennomført av Ipsos viser at personer med minoritetsbakgrunn uttrykker lavere tillit til barnevernet i forhold til andre offentlige instanser, som politi, helsevesen, skole og barnehage (Ipsos, 2017, s. 5). Eide & Rugkåsa (2015) hevder at frykt og mistillit har en nær sammenheng, og lav tillit til barnevernet er en realitet hos minoritetsbefolkningen. Årsakene kan være mange, og ulike faktorer spiller inn når det gjelder tillitsforholdet mellom innvandrere og barnevern (Manum, 2015).

Minoritetsfamilier som flytter til Norge kan allerede ha dannet seg et negativt bilde av det norske barnevernet basert på det de har hørt (Manum, 2015). De har misoppfatningen og mistilliten med seg i bagasjen når de kommer til landet. Noen familier kommer fra et samfunn hvor det ofte ikke finnes et barnevern, til et land og system hvor barnevernet som institusjon kan få stor innflytelse i en families liv. Dette kan oppleves overveldende. Dermed tar det tid å bygge tillit hos denne befolkningsgruppen (Manum, 2015). Et eksempel er at det finnes implisitte, normative føringer for hva som kjennetegner et godt foreldreskap og hva som er barns beste (Eide & Rugkåsa, 2015). Samtidig kan dette henge sammen med kultur, og kan være fremmede for en nyankomne flyktningfamilier. Dessuten kan historier om håndtering av enkelte barnevernssaker i minoritetsmiljøer føre til mistillit.

Lav tillit til barnevernet vanskeliggjør tilrettelegging av hjelp og støtte til barn og familier som er i sårbare livssituasjoner. Flere av barnevernets ansvarsområder berøres av tillitsproblematikken. For at barnevernet skal kunne lykkes med tiltak anses tillit som en enda sterkere, kritisk forutsetning (Bufdir, 2017, s. 6).

St.Meld.nr. 40 (2001-2002) definerer tverretatlig samarbeid som en avgjørende verdiene i barnevernet, ettersom det er helt essensielt for å sikre et helhetlig tilbud til målgruppen. Det påpekes videre at et godt tverretatlig samarbeid er nødvendig for å skape en riktig fremstilling

av barnevernet som institusjon og barnevernsansatte som aktører, for å hindre mulig skepsis til etaten (St.Meld. nr. 40 (2001-2002)). Barnevernet er avhengig av tverretattlig samarbeid da barnevern ikke kan drives isolert av barneverntjenesten. For å ha et godt barnevern er det dermed nødvendig at andre instanser, som har kontakt med familier, kan bidra med å oppdage og tilby hjelp til utsatte barn og unge (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 218-219). Kommunalt ansatte i tjenestene har samarbeid med barnevernsansatte hvor de jobber på tvers av faggrensene for å styrke tjenestetilbudet til barn, unge og deres familier som befinner seg i utfordrende livssituasjoner (Glavin & Erdal, 2013, s. 25). Dermed anses tverrfaglig samarbeid som en arbeidsmåte for å oppnå felles mål (Galvin & Erdal, 2013, s. 25). I et tverrfaglig samarbeid får deltaker muligheten til å utveksle meninger og erfaringer i tillegg til at de kan få råd, veiledning og anbefaling tilbake fra andre fagområder og tjenester som møter de samme klientene.

1.2 Studiens formål og forskningsspørsmål

Denne studiens formål er å undersøke hva som påvirker minoriteters tillit til barnevernet ifølge ansatte i kommunale tjenester som jobber med minoritetsfamilier. Kommunalt ansatte er i kontakt med minoritetsfamilier gjennom sitt arbeid i ulike tjenester som tilbys i kommunen. Gjennom disse tjenestene får minoritetsfamilier ofte en introduksjon om barnevernet som en offentlig institusjon, og blir kjent med deres oppgaver og ansvarsområder. For å se på hva påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet, er det vesentlig å rette seg mot de som arbeider eksplisitt med minoritetsbefolkningen. På den måten klarer man å fange opp subjektive erfaringer, opplevelser og oppfatninger. Gitt oppgavens omfang er det nødvendig å tydeliggjøre avgrensning og presisering av problemstillingen. I denne studien studeres de kommunale tjenester i en stor norsk kommune på Vestlandet. Her har jeg valgt å avgrense til tre spesifikke tjenester, som består av Introduksjonsprogrammet, Flyktningetjenesten og Senter for Voksenopplæring. Basert på dette har jeg dermed utformet et forskningsspørsmål som ønskes besvart i dette masterprosjektet. Det er som følgende:

“Hva påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet ifølge ansatte i Introduksjonsprogrammet, Flyktningetjenesten og Senter for voksenopplæring?”

1.3 Oppgavens struktur

Denne masteroppgaven er inndelt i åtte kapitler med flere underkapitler.

Kapittel 3 presenterer det teoretiske rammeverket for oppgaven. Hovedvekten her er på teori om sosial kapital teori. Robert Putnam sin teoretiske innfallsvinkel anses som særs relevant i denne sammenheng, og utgjør dermed hovedbidraget. Jeg vil redegjøres for hans syn på sosial kapital, samt presentere teoretisk inntak til individuell og institusjonell tillit, som jeg anser som tett koblet til sosial kapital.

Kapittel 4 tar for seg en gjennomgang av eksisterende forskningslitteratur, med fokus på tillit til barnevernet hos minoritetsfamilier fra kommunale tjenesters perspektiv. Tidligere forskningskunnskap skal sammen med teorien, danne grunnlag for oppgavens drøftingsdel.

Kapittel 5 vil presentere og begrunne hvilken forskningsdesign og metode som har blitt benyttet i denne oppgaven. Først vil kapitlet ta for seg det vitenskapelige kunnskapssynet, den fenomenologisk-hermeneutiske tilnærmingen, som utgjør fundamentet for studien. Etter det vil jeg beskrive planleggingen og gjennomføringsprosessen av forskningen. Samtidig som jeg i dette kapitlet også tar for meg forforståelsen jeg som forsker har hatt, dens betydning, i tillegg til redegjørelse av hvordan analysen ble utført. Det forskningsetiske aspektet for oppgaven påpekes også i dette kapitlet. Videre vil det ta opp studiens kvalitetskriterier, slik som troverdighet, bekreftbarhet og overførbarhet.

Kapittel 6 legger frem studiens funn, som er basert på syv semistrukturerte, kvalitative intervjuer. Her presenteres resultatet med inndeling etter tematikk gjennom hovedtemaer og undertemaer, på grunnlag av informantenes utsagn.

Kapittel 7 er diskusjonskapitlet, hvor studiens funn drøftes i lys av både tidligere forskning på feltet, samt teori om sosial kapital og tillit. Her vil oppgaven forsøke å fremheve hvordan forskningsspørsmålet kan besvares.

Kapittel 8 gir en konklusjon ved å vise til studiens sentrale funn. Medfølgende en refleksjon av styrker og begrensninger for denne studien. Mot slutten av dette kapitlet diskuteres også eventuelle implikasjoner ved prosjektet.

2.0 Bakgrunn

En tydelig definering av nøkkelbegreper skal kunne bidra til å gi mer forståelse for oppgavens problemstilling. Denne masteravhandlingen har som mål å utforske og fremheve perspektivene til ansatte i kommunale tjenester om hva påvirker tilliten til barnevernet hos minoritetsfamilier. I dette kapittelet vil jeg derfor først avklare og definere noen sentrale begreper for oppgaven. Jeg vil også gi en introduksjon av utvalgte kommunale tjenester som mine informanter har bakgrunn fra, og som er sentrale i arbeidet med mottak og integrering av minoritetsfamilier.

2.1 Begrepsavklaringer

2.1.1 Minoritet

Etttersom denne oppgavens hovedfokus er minoritetsfamilier i en barnevernkontekst, er en forståelse av hvordan minoritetsbegrepet er forstått viktig å presisere. Minoritet defineres som en gruppe mennesker som består av et mindretall i forhold til et storsamfunn (Eriksen & Sajjad, 2015, s. 77). Minoritetsbefolkningen kan ha ulike preferanser, slik som land, språk, kultur, livssyn og etnisk tilhørighet (Berg & Paulsen, 2021, s. 24). Et eksempel som kan brukes i denne sammenheng er somaliske flyktninger, som anses som en minoritetsgruppe da de er i mindretall i forhold til majoritetssamfunnet i Norge. Det skal presiseres at i denne oppgaven brukes begrepet “etnisk minoritet” om personer som har opprinnelser fra andre land enn Norge.

2.1.2 Kultur

Begrepet kultur anses som naturlig å trekke inn i denne oppgaven da oppgaven tar for seg minoritetsfamilier. Kultur er et omfattende og komplekst begrep som kan defineres, forstås og tolkes på mange forskjellige måter med ulike innfallsvinkler. I denne oppgaven blir det tatt utgangspunkt i definisjonen til Rugkåsa, som sier at kultur er: “et system av kunnskap, ideer, verdier, regler som ligger bak hva vi gjør, og hva som uttrykkes gjennom det vi gjør” (Rugkåsa et al., 2017, s. 26). Dermed kan kulturbegrepet på mange måter betraktes som et system eller en helhet som er felles for en avgrenset befolkningsgruppe som deler verdier, språk, religion og normer av samme art. Et slikt fellesskap gir deltakerne en følelse av tilhørighet. Kultur er ikke noe man blir født med, men det tillæres gjennom livet, noe som

betyr at kultur overføres fra én generasjon til neste. På den måten betraktes kultur som dynamisk. Det betyr at den skapes, vedlikeholdes og endres i takt med menneskelige samspill (Jávo, 2010; Rugkåsa et al., 2017).

2.1.3 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

Kommunalt ansatte arbeider med barnevern i den hensikt for å gi minoriteter et virkelighetsnært fremstilling av barnevernets rolle i samfunnet. Dermed anses begrepene tverrfaglig og tverretatlig samarbeid relevant å definere i denne sammenheng. Begrepet samarbeid defineres som en gruppe individer som i felleskap går sammen om å løse en oppgave med felles ambisjoner og mål (Roschelle & Teasley, 1995). Tverrfaglig har ikke en entydig definisjon, og ulike synonymer brukes, slik som flerfaglig og tverrprofesjonelt samarbeid i forbindelse med tverrfaglighet. Begrepet er sammensatt. Hvordan man tolker tverrfaglig avhenger av hvilke teoretiske perspektiver man har. Willumsen (Willumsen, 2009, s. 21) definerer begrepet tverrprofesjonelt samarbeid “med at flere profesjoner jobber tett sammen”. Basert på definisjonen til Willumsen (2009, s. 20-22) tar jeg utgangspunkt i en forståelse av at tverrfaglig samarbeid omhandler koordinering på forskjellige nivåer. For denne oppgaven blir det ulike fagfolk på feltet, i ulike tjenester, som jobber tett sammen for å nå et felles mål.

2.2 Tverretatlig samarbeid mellom kommunale tjenester og barnevern

I denne sammenhengen anses tverretatlig samarbeid som relevant da kommunalt ansatte har samarbeid med barnevernsansatte, hvor de jobber i to forskjellige etater med forskjellige ansvarsområder. Norske kommuner ansvarliggjøres ved bosetting av flyktninger, noe som har røtter helt fra 1982 (Berg, 1996). Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) sitter med det overordnede ansvaret, og kan dermed fordele flyktninger til aktuelle kommuner etter at de har fått oppholdstillatelse av Utlendingsdirektoratet (UDI). Oppholdstillatelse gir flyktingene rettigheter og plikter basert på Introduksjonsloven (2003). Bosatte flyktninger i kommunene skal delta i et obligatorisk opplæringsprogram, som skal gi dem kunnskap i norsk og samfunnskunnskap, tilsvarende totalt 600 timer. Videre skal flyktingetjenesten yte hjelp ved å involvere flere aktører slik at flyktingene får den hjelpen de har rett på (IMDi, 2022).

Å ha et godt tverrfaglig samarbeid på tvers av tjenester er èn av mange målsettinger for norske kommuner. De fleste medvirkende tjenester som yter hjelp overfor barn, unge og deres familier, påpeker behovet og fordelene med å ha et godt tverrsektorielt samarbeid (Ødegård, 2016, s. 117). Til tross for dette hevdes det at det foreligger visse faktorer som er nødvendige for at samarbeidet skal bli helt virkningsfullt (Ødegård, 2016, s. 117). I henhold til barnevernloven (§ 3-2, 1992) er barneverntjenesten i kommunen lovpålagt å «medvirke til at barns interesser også ivaretas av andre offentlige organer» (Barnevernloven, 1992). Dette innebærer et tverrfaglig samarbeid med andre offentlige sektorer for å ivareta barns interesser. Det betyr imidlertid ikke at barneverntjenesten skal overta ansvarsrollen til offentlige organer, tvert imot skal barneverntjenesten samarbeide ved å være tilgjengelig for råd og veiledning, og samtidig delta i virksomheter som inngår i planleggingen (Prop. 106 L (2012-2013)). Barnevernet kommer inn når det er bekymring for barns omsorgssituasjon.

2.2.1 Introduksjonsprogrammet

Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere trådte i kraft 1. august 2003, og har siden da blitt endret en rekke ganger. Hensikten med lovverket er å: *“styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet”* (Introduksjonsloven, 2003). Lovverket anses å betegne et skifte i norsk innvandringspolitikk. Hovedformålet med å tilby et slikt opplæringsprogram er å gi innsikt i norsk språk og samfunnskunnskap, og å bidra til at nyankomne innvandrere får en fot innenfor arbeidslivet og forblir i arbeidslivet (Introduksjonsloven § 1, 2003).

Videre poengteres i § 2 Introduksjonsloven at tilbudet skal være et lovpålagt program til personer mellom 18 og 55 år, som har behov for grunnleggende kvalifisering. Med nyankomne defineres personer som har asyl, personer med oppholdstillatelse etter reisetillatelse som overføringsflyktning, fornybar oppholdstillatelse og familieforening. Disse har krav på å delta i programmet.

Basert på Introduksjonsloven fra 2003 og Integreringsloven, som trådte i kraft etter 01.01.2021, står kommunene ansvarlige for at nyankomne innvandrere får tilbud om introduksjonsprogram etter lovens kapittel 3, 4 og 6 (IMDi, 2021). Dermed anses det å være kommunens hovedansvar når det gjelder innvandrere som oppfyller disse kriteriene. Dette

viser at alle kommuner i Norge som bosetter flyktninger er pliktige til å tilby et slikt program etter bestemte regelverk. Derfor skal kommunen igangsette kvalifiseringsprogrammet så raskt som mulig og senest innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller når retten til deltakelse fremsettes. Selve kursforløpet skal være inntil to år, fulltid, eller tre år ved særlige grunner (Introduksjonsloven, 2003).

Endring av lovverket henviser til at deltakere i Introduksjonsprogrammet, som har fått innvilget oppholdstillatelse og ankom til Norge før 01.01.2021, skal beregnes etter Introduksjonsloven, mens deltakere som kom etter 01.01.2021 innbefattes av bestemmelsene under Integreringsloven. Det betyr med andre ord at den nye integreringsloven erstatter Introduksjonsloven. Loven har fått navnet “Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (Integreringsloven, 2020)”. Formålet med den nye loven er at flere nyankomne innvandrere skal integreres tidligere i det norske samfunnet. Samtidig som det vektlegges at de skal bli økonomisk uavhengige.

Videre påpeker loven at de skal kunne tilegne seg kunnskap om det norske språket, samfunnslivet og få formelle kvalifikasjoner (Integreringsloven §1 2020). Det skal også poengteres at hensikten er å gi dem en varig tilknytning til arbeidslivet. Videre fremhever integreringsloven viktigheten av et individuelt tilpasset nivå i norsk, og at lengden på opplæringen baseres på den enkeltes utdanningsbakgrunn. Et mer tilrettelagt forløp skal forsøke å gi asylsøkere, flyktninger og innvandrere en vesentlig kompetanse og mulighet til deltakelse i arbeidslivet, samt å bli økonomiske uavhengige.

Det etterstrebtes å gi likeverdig kvalitet innholdsmessig i introduksjonsprogrammet, blant annet gjennom å ha et felles obligatorisk innhold for kursdeltakere. For eksempel tilbys det obligatorisk kurs som omhandler “Livsmestring i et nytt land”, og “Foreldreveiledning” for deltakere som er under 18 år eller har barn. Disse skal gi kunnskap og innblikk i det norske samfunnslivet, og det å være foreldre i Norge.

Noen av endringene i integreringsloven var fremheving av den pedagogiske biten i opplæringen, hvor det kreves å ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse for å kunne gi opplæring i introduksjonsprogrammet. Videre sies det at introduksjonsprogrammet skal tilrettelegges for at alle kursdeltakere får kartlagt sin kompetanse, og får en karriereveiledning. Basert på Meld. St. nr.14 (2019-2020) hevdes det at arbeidsmarkedet er i konstant endring, og etterspør høyere kompetansekrav. Derfor anses tilrettelegging for økt kompetanse- og

karriereutvikling på forskjellige felt som svært viktig for å dekke behovet mellom arbeidskrav og kompetansen som finnes i samfunnet.

2.2.2 Flyktningetjenesten

Stortingsmeldingen fremlegger flyktningpolitikk i St.meld. nr. 17 (1994-1995) i Kommunal- og arbeidsdepartementet. I meldingen refereres det til en ny innfallsvinkel på flyktningpolitikken som helhetlig integrering av tjenester, ved å henvise til ulike tiltak som skal implementeres for å integrere tjenester. Dette da med spesielt fokus rettet mot flyktninger. I 1996 kommer det ny melding (St.meld. nr. 17 (1996-1997)), hvor det igjen fokuseres på helhetlig integrering av tjenester og utforming av handlingsplaner og tiltak. Disse tiltakene omhandler samfunnsområder som arbeidsliv, barnehage, skole, offentlige etater som barnevern, helse og omsorg, kultur osv. Basert på disse meldingene og gjeldende lovverk har Flyktningetjenesten i hver kommune hovedansvar for å samordne tiltak for nyankomne Flyktninger som bosettes i kommunen. Tiltakene innebærer bosetting og bestyrelse av kommunens Introduksjonsprogram. For å ivareta det helhetlige tjenestetilbudet har Flyktningetjenesten et tett samarbeid med ulike aktører, for eksempel voksenopplæring, helsestasjoner, rådgivere for skole og barnehage og NAV (Arbeids- og velferdsforvaltning).

2.2.3 Senter for voksenopplæring

I Voksenopplæringsloven står det:

“Formålet med denne loven er å fremme livslang læring ved å legge til rette for organisert kursaktivitet ved siden av det formelle utdanningssystemet. Loven skal bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle, og slik fremme den enkeltes utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidslivet.”

(Voksenopplæringsloven, §1, 2009).

Denne paragrafen kan sees i sammenheng med Introduksjonsloven (2003), hvor hensikten er å få deltakerne til å tilegne seg kunnskap og kompetanse for å bli forberedt og kvalifisert til samfunns- og arbeidslivet. I min oppgave har jeg avgrenset den til å gjelde Flyktninger. For at Flyktninger skal få permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap i Norge har de rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og dette tilbys gratis ved voksenopplæringen. Under opplæringsperioden har de også rettigheter i form av lønn (IMDi, 2022).

Kommunen tilbyr gjennom Senter for voksenopplæring til flyktninger i den kommunen vedkommende blir plassert og bosatt. Utformingen av undervisningsopplegget avhenger av antall elever og kapasiteten til kommunen, ettersom det forekommer variasjoner i antall flyktninger som bosettes per år, etter samråd med IMDi. Målgruppen i voksenopplæringen består som regel av innvandrere som har kommet til Norge på grunn av arbeid, flyktninger som ønsker asyl og familiegjenforente. I voksenopplæringen er kravet at kommunen skal tilby minst 600 timer i norsk og samfunnskunnskap, og kan tilby opptil 3000 timer, alt etter flyktnings behov for undervisning. Voksenopplæringen kan dermed deles inn i tre kunnskapsnivåer. Basert på hver enkeltes utdanningsbakgrunn bestemmes det hvilket kunnskapsnivå vedkommende skal plasseres i. På den måten innbefatter voksenopplæringen et vidt spenn med personer, fra analfabeter til personer med høyere utdanning fra sitt hjemland. Undervisningen ved voksenopplæringen vil være flyktningenes første møte med norsk skole og utdanningssystem. Dermed er det behov for detaljert og tilpasset informasjon om utdanningsmuligheter, som både lærere og rådgivere står for (IMDi, 2022).

3.0 Teoretisk rammeverk

Formålet med dette kapittelet er å introdusere det teoretiske rammeverket for studien. Først vil jeg innlede kort med definisjon av sosial kapital, for å skape forståelse for konseptet. Som teoretisk rammeverk ønsker jeg dermed å trekke frem teoretikeren Robert Putnam sitt syn på sosial kapital, da perspektivet hans er godt egnet til å utforske og analysere forskningsspørsmålet mitt. Putnams teori omfavner rollen disse offentlige ansatte har, og kan brukes til å forstå hvor essensielt god tillit til barnevernet er hos og for minoritetsfamilier.

3.1 Hva er sosial kapital?

Selve begrepet sosial kapital har opphav fra latin socius, og betyr “kamerat” eller “den en er sammen med” (Schiefløe, 2015, s. 97). Sosial kapital brukes i ulike sammenhenger, og i samfunnskontekst omtales begrepet i forbindelse med forholdet mellom mennesker. Det er et begrep som blir benyttet både individuelt og på gruppenivå (Rønning & Starrin, 2009, s. 59). Det skal også sies at begrepet sosial kapital favner stort, og jeg ser meg nødt til å avgrense litteraturen som følge av oppgavens omfang. I denne oppgaven ses dermed sosial kapital på gruppenivå ettersom minoriteter som grupper kan ha ulike former for sosial kapital både innad og utad i gruppen. Dette kommer vi mer inn på senere i oppgaven.

Sosial kapital anses å være det sivile samfunnets kompetanse i å utvikle tillitsfulle relasjoner mellom borgerne, noe som gir fellesskapet evne til å håndtere kollektive utfordringer (Hansen, 2022). For at et samfunn skal kunne fungere anses sosial kapital som et vesentlig element. Faktorer som sivilt engasjement og frivillig sosial deltakelse kan medvirke til et inkluderende, tillitspreget og fleksibelt samfunn, som har plass til alle typer mennesker. Sosial kapital legger vekt på at fellesskap, nettverk, tillit og gjensidighet mellom mennesker fortsatt er betydningsfullt (Hvinden, 2005, s. 13).

Sosial kapital verdsetter handlinger og verdier som setter fellesskapets beste høyt. Dette innebærer blant annet tillit, sosiale normer og opprettholdelse av disse, samt sosiale nettverk med høy grad av gjensidighet og engasjement som tjener fellesskapet (Hvinden, 2005, s. 17). Sosial kapital står som motpolen til økonomisk kapital, og viser til de ressursene som oppstår i og av et sosialt fellesskap som drar i samme retning. Sosial kapital differensieres i ulike nivåer, som består av individ (mikronivå), lokalsamfunn (mesonivå) og nasjon (makronivå)

(Hvinden, 2005, s. 17). Sosial kapital er bidragsyter for måloppnåelse på de tre nivåene, samtidig som det sikrer viktige verdier og hensyn. På ulikt vis må ressursene i de tre nivåene bygges opp, vedlikeholdes og fornyes for å opprettholde den positive effekten. I motsatt fall forsvinner eller svekkes den positive effekten som sosial kapital har innad i nivåene. Nettopp dette aspektet poengteres som viktig i argumentasjonen for bruken av benevnelsen *sosial kapital*.

Videre kan sosial kapital være knyttet til folk som anser seg selv å være lik de andre i gruppen, eller det kan bestå av en smeltegryte av ulike folk i ulike samfunnsposisjoner (Hvinden, 2005, s. 17). Det er publisert en rekke vitenskapelige publikasjoner om sosial kapital i nyere tid (Halpern, 2005, s. 9). Det sies at sosial kapital ikke har noen spesifikke "eiere", tvert imot er det et karaktertrekk ved relasjonene mellom borgerne i samfunnet (Hansen, 2022). Det argumenteres for at sosial kapital er en nødvendighet i et funksjonelt samfunn. Det innebærer at det trengs bidrag fra individer utenfor offentlig sektor for å fylle viktige samfunnsroller. Dermed står de mellommenneskelige relasjonene i et samfunn sterkest i sosial kapital, og fordrer både tillit, gjensidighet og evnen til å skape knutepunkt. Sosial kapital står i kontrast til dagens individorienterte livsstil, som setter sitt egosentriske preg på samfunnet (Hvinden, 2005, s.18-19).

3.2 Putnams perspektiv på sosial kapital

Den amerikanske statsviteren Robert D. Putnam gis æren for utviklingen av sosial kapitalbegrepet. Putnam definerer sosial kapital som: *"trekk ved sosial organisasjon som tillit, normer og nettverk som kan forbedre samfunnets effektivitet ved å lette samordnet handling."* (Putnam, 1993, s. 169, oversettelse av Hvinden, 2005, s. 22). Putnam har i høyeste grad sett på sosial kapital som en kollektiv ressurs, som individer kan nyte godt av (Hvinden, 2005, s. 18). Videre fremhever han at det er både et privat og offentlig gode i et samfunn (Putnam, 2000, s. 20). Samtidig som han påpeker at sosial kapital dannes som et tilfeldig resultat av individet sin evne til å nedlegge tid, krefter og oppmerksomhet, og at sosial kapital er noe utenforstående (for det individuelle «prosjektet») kan høste fruktene av (Hvinden, 2005, s.18).

Perspektivet Putnam opererer med innen sosial kapital belyses på makronivå (Rønning & Starrin, 2009, s. 29). For at et samfunn skal bli godt må grunnleggende kriterier, slik som ærlighet, gjensidighet og hjelpsomhet, være til stede. Et samfunn med høyt nivå av sosial tillit

bidrar til økt samarbeid, toleranse og integrasjon mennesker imellom. På makronivå gir dette et mer solidarisk og likeverdig samfunn (Uslaner, 2002). Det kan derfor sies at sosial kapital handler om i større grad å danne tillitsfulle relasjoner til andre. Putnam fokuserer på å finne ut på hvilken måte gjennomgående gruppering av individer kan ha effekt på de ulike samfunnsstrukturer. Videre anser Putnam det å opprettholde sosial kapital i nettverk som samfunnets lim (Rønning og Starrin, 2009, s. 30).

3.3 “Bonding” og “bridging”

Putnam er kjent for utvikling av to dimensjoner innenfor sosial kapital, som defineres som “bonding” (sammenbinding eller bånd) og “bridging” (brobygging eller broer) (Putnam, 2000, s. 22). “Bonding” handler om relasjonsbygging i homogene grupper, som består av individer med fellestrekk (for eksempel kjønn, alder, utdanningsnivå, etnisitet), og har en tendens til å fokusere på likhetsaspektet, og kan på den måten virke ekskluderende overfor grupper som er annerledes enn dem selv. “Bridging”, på den andre siden, skjer mellom mennesker på tvers av ulikheter (Putnam, 2000, s. 22). Putnam (2000, s. 22) peker på at skillet mellom de positive og negative følgene av sosial kapital fungerer som bånd og broer.

Sosial kapital som bånd er lukkede og innadvendte sosiale enheter, som sammen danner tilhørighet som følge av likhet, og på denne måten også har markert ytre grenser for inklusjon og eksklusjon i dette båndet. Båndet knytter mennesker som er like hverandre sammen, og skaper en form for nærhet. I motsetning til lukket og innadvendt “bonding”, finner vi også sosial kapital som “bridging”. Her verdsettes ulikheter og forbindelser med andre, og nettverk dannes på grunnlag av evnen til å være utadvendt og åpen (Putnam, 2000, s. 22-23). Ved “bridging” kan dette nettverket oppfattes som vagt, men man vil likevel betrakte båndene som sentrale for å kunne få adgang til informasjon og muligheter.

Putnam (2000) hevder at de svake båndene i broer (bridging) er mer essensielle enn de sterke båndene. Dette argumenteres med at man danner nettverk med grupper av individer som er ulik seg selv, skaper en gjensidig forståelse og unngår dermed å skape grunnlag for uenigheter. I tillegg til at det åpner opp for muligheter til å krysse nettverkets grenser. Når det gjelder “bonding” derimot, kan dette være vanskelig da de har tette og lukkede nettverk. Det positive med slike tette nettverk er at de tilrettelegger for at man får sosial støtte (Putnam & Goss, 2002 sitert i Rønning & Starrin, 2009, s. 28). Dermed vektlegges bånd eller broer ulikt på de ulike nivåene innen sosial kapital, og Putnam hevdet at sosial kapital er en

kollektiv ressurs, som er løftet til nivået over individet og lokalsamfunnsnivå (Putnam, 2000, s. 23).

Sett i sammenheng med tillit kan dette oppleves ulikt alt etter som om det sees på i form av bånd eller broer. Ved bånd kan den gjensidige tilliten mellom individene med samme gruppetilhørighet være høy, mens tilliten til mennesker som faller utenfor gruppen karakteriseres som lav (Hansen, 2022). Ved brobygging utvikler man tillitsfulle relasjoner til individer man ikke har hatt kjennskap til fra før. En slik brobygging mellom samfunnsborgere fra ulike sosiale og kulturelle miljøer kan skape en sterk og langvarig sosial integrering i et storskalasamfunn. En kombinasjon av både bånd og broer kan føre til høy sosial kapital i et samfunn, hvor begge integrerer mennesker inn i fellesskapet på sin måte (Hansen, 2022).

3.4 Ulike former for tillit

Dette delkapittelet skal se nærmere på individuell og institusjonell tillit, da disse anses relevante i denne oppgaven. Tillitsbegrepet er sentralt for Putnams teori, og av hensyn til oppgavens begrensninger velger jeg å gi en kort introduksjon om individuell og institusjonell tillit.

3.4.1 Individuell tillit

Baier (1986, s. 236) tar til orde for at tillit er en tredelt prosess, der A stoler på at B tar vare på C. Dette er i tråd med hva Grimen skriver om tillit: «*noen stoler på noen med henblikk på noe*» (Grimen, 2009, s. 136). Det vil si at tillit gis når man ikke har full kontroll, og er avhengig av noen andre. Når man velger å gi tillit til en annen, er det også en risiko for å bli «skuffet/skadet». Det vil si at tilliten brytes fordi vedkommende som fikk tilliten ikke handlet på den måten som forventet, noe som da gir grunnlag for mistillit (Grimen, 2009, s. 136). Tillit kan være en personlig egenskap som bidrar positivt hos mennesker som lever sammen i et samfunn. Tillit kan dermed prege folket og bli en del av et kulturelt levesett i samfunnet (Korzeniewska et al., 2019, s. 9). Tillit er for det meste ansett som et gode, og inngår videre i de fleste definisjoner av sosial kapital. Tillit baseres på rasjonaliteten hos individet. Dersom man skal oppnå kollektiv handling kreves det at individer har tillit til samarbeidet, og at den enkelte ikke motarbeider felles mål med den hensikt å oppnå personlig fordel. For å gi en bedre forståelse av begrepet vil denne oppgaven derfor skille mellom ulike kategorier av tillit; personlig tillit (til bestemte mennesker), tillit til posisjoner (bestemte sosiale roller, yrker, stillinger), institusjonell tillit (til komplekse organisasjoner med mange, anonyme

deltakere, f.eks. banker, sykehus eller universiteter, i dette tilfelle barnevernet) og systemisk tillit eller samfunnstillit (til hele samfunnssystemet og dets deltakere, f.eks. økonomien eller sivilisasjonen) (Schiefløe, 2015, s. 196).

Putnam (1993, s. 163-64) hevder tillit på denne måten anses som en vei ut av kollektive utfordringer. I følge Putnam (2000, s. 288) er nøkkelfaktorer bak sosial kapital i et samfunn høy grad av tillitsnivå og sivilt engasjement. Putnam beskriver samspillet mellom tillit, nettverk og normer, hvor han hevder at det sosiale nettverket medvirker til å spre tillit og fungerer som sanksjon for å vedlikeholde normer (Putnam, 2000, s. 288). Det argumenteres med at disse tre konseptene kan ses i lys av hverandre, og gir sosial kapital en egenverdi. Wollebæk og Seggaard (Wollebæk & Seggaard, 2011, s.30) hevder at det er “begrenset hva man oppnår som tillitsfullt menneske uten nettverk (...), at nettverk kan generere og konsolidere, men også ødelegge tillit, og at tillit kan generere og konsolidere nettverk”. På den måten hviler sammenhengen mellom konseptene på en tosidig avhengighet.

For å oppnå tillit på grunnlag av bestemt kunnskap eller normer er det nødvendig med sosiale relasjoner. Sosiale relasjoner kan dermed generere, vedlikeholde og redusere tillit og normer (Putnam 1993, s. 167). En grunnleggende forutsetning for at nettverk skal opprettholdes er gjensidig tillit som gir grobunn for sosial kapital. Når tillitsfulle relasjoner er til stede mellom aktørene er det ikke behov for avtaler, en kan da samarbeide uten å være engstelig for å bli lurt (Rønning & Starrin, 2009, s. 24). I denne sammenheng, når etniske minoriteter kommer som nye samfunnsborgere, så er deres tillitsforhold avhengig av den tillitskulturen de kommer fra. Med andre ord, den tilliten de besitter fra sitt tidligere samfunn tar de med seg videre i det nye samfunnet. Det skal også sies at tillit kan læres, og utdanning spiller en viktig rolle. Det er lettere å dempe mistillit enn å gjenoppbygge tillit (Rønning & Starrin, 2009, s. 25).

3.4.2 Institusjonell tillit

En institusjon omslutter folks liv i så stor grad at man ikke kan velge den bort, og institusjoner tvinger ofte gjennom sine handlinger ved hjelp av lovlige sanksjoner og voldsmakt, uavhengig av våre valg (Gulbrandsen, 2000, s. 92). Det hevdes at høy grad av institusjonell tillit karakteriserer et velfungerende samfunn (Gulbrandsen, 2000, s. 92). Det kan oppstå utfordringer når samfunnsborgere har lavt tillitsnivå til samfunnsinstitusjoner. Tillitsnivået indikerer hvordan individer betrakter de store samfunnsinstitusjonene. For å se hva påvirker og former tilliten bør man se på hva som karakteriserer våre forhold til institusjoner. Gulbrandsen (2000, s. 92) hevder at å få tillit til institusjoner er mulig, men ikke nødvendigvis til alle typer institusjoner. For at institusjonell tillit skal finne sted stiller han tre krav som må etterleves, og disse er; (1) institusjonen må være gjenkjennbar og avgrenset, (2) institusjonen gir muligheter for å delta frivillig, og (3) institusjonen må være slik at det åpner opp for risiko og eventuelle tap (Gulbrandsen, 2000, s. 92). Disse kriteriene forsvares med selve definisjonen av tillit, hvor tillitsforholdet bærer preg av å være frivillig, rasjonelt og å ha risiko.

I denne oppgaven omhandles barnevernet som en institusjon, og vi ser da en institusjonell tillit i sammenheng med det. Både individuell og institusjonell tillit er viktig for oppgaven. Barnevernet er på systemnivå, men at jeg ser i denne oppgaven på individnivå mellom informanter og minoritetsfamilier.

4.0 Litteraturgjennomgang

Dette kapittelet tar for seg eksisterende litteratur på feltet, om hva påvirker minoriteters tillit til barnevernet. Første delen av kapittelet gir en beskrivelse av søkestrategi med oversikt over søkeordene som ble brukt for å finne relevant forskning. Videre fremlegges funn av vesentlige artikler, kategorisert etter tematikk.

4.1 Søkestrategi

For å få oversikt over relevant forskning ble det foretatt et litteratursøk et utvalg av elektroniske databaser. Disse var Idunn, Nettbiblioteket Oria, Nettbiblioteket Bufdir, Web of Science, ProQuest og Google Scholar, og søket ble gjort i februar og mars 2022. Idunn er en vid database som omfatter artikler fra nordisk kontekst. Videre er Bufdir benyttet for å finne artikler som tar for seg samarbeidet mellom det norske barnevernet og kommunale tjenester, og for å fremheve tematikken tillit til barneverntjenesten blant minoritetsfamilier.

Nettbiblioteket Oria og Web of Science er nettbaserte, vitenskapelig databaser, som består av både nasjonale og internasjonale artikler. Søkeordene som ble brukt ble avgrenset og spesifisert opp mot problemstillingen.

Ettersom forskningsspørsmålet mitt er spisset mot tre spesifikke kommunale tjenester, har jeg foretatt et bevisst valg ved å utelukke disse ved søking i internasjonale databaser. Dette for å få treff på relevante forskningsstudier gjort i andre kontekster. Ved hjelp av bibliotekaren ved Psykologisk Fakultet i Bergen har jeg søkt etter relevante forskningsstudier. Tabell 1 nedenfor gir en oversikt over hva som ble søkt i hvilken database. Det mest relevante har vært å se på forskning i norsk kontekst, fordi jeg vurderte dette som mest hensiktsmessig for å plassere studien og kontekstualisere funn. Til tross for det, har jeg også valgt å ta med noen forskningsstudier som illustrerer problemstillingen fra ulike land, slik som Australia og Canada. Disse var relevante for å belyse utfordringer i norsk kontekst.

Tabell 1: Oversikt over norske og engelske søkeord og databaser som ble benyttet i litteraturgjennomgangen.

Språk	Barnevern	Tverrfaglig samarbeid	Tillit blant minoritet	Kommunale tjenester	Databaser
Norske	"barnevern*" AND "innvandrere*" OR "minoritet*" AND "tillit*" OR "mistillit*" "barnevern" AND "holdning"	"fremmer" AND "hemmer" AND "tillit" AND "barnevernet" AND "tverrfaglig samarbeid" OR "tverretatlig samarbeid"	"tillit" AND "minoritet*" "tillit" AND "mistillit" AND "barnevern" AND "flerkulturelt barnevern" OR "kulturkompetanse" OR "kultursensitivitet"	"Flyktningetjenesten" AND "Introduksjonsprogram" AND "voksenopplæring"	 Nettbiblioteket Oria Nettbiblioteket Bufdir Google Scholar Idunn
Engelske	"child welfare" OR "child protecti*" OR "protective service*" OR "welfare service*"	"collaboration" OR "cooperation" AND "child welfare" AND "trust" OR "distrust"	"minority*" OR "refugee" OR "migrant" AND "trust" OR "distrust" OR "faith" OR "confidence" AND "child welfare"		Web of Science ProQuest

4.2 Forskningsoppsummering

Hensikten med denne delen av oppgaven er å gi en oppsummering av tidligere forskning. Utvalgte forskningsstudier har utfyllt søkekriteriene til denne masteroppgaven.

4.2.1 Minoriteter og tillit til barnevernet

Denne studien har som formål å utforske hva som påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet, ifølge kommunalt ansattes perspektiv. Minoritetsbefolkningen i Norge opplever at det norske barnevernet har manglende forståelse for deres kulturelle bakgrunn (Eide og Rugkåsa, 2015). Det kan igjen resultere i at forholdet mellom barnevernet som institusjon og minoritetsfamilier blir preget av mistillit. Videre diskuteres det at det norske samfunnet skal ha tillit til at barnevernet behandler sårbare familier med respekt og åpenhet. Personlig tillit via profesjonelle relasjoner, og tillit til barnevernet som system, er noe som betraktes som nødvendig. Det innebærer også at barnevernet er preget av moralsk og faglig pålitelighet for å oppnå systemtillit (Eide & Rugkåsa, 2015). Det sies at kommunikasjon er nøkkelen til å oppnå tillit og et godt samarbeid innenfor det flerkulturelle barnevernet (Berg & Paulsen, 2015, s. 154-155). Å oppnå tillit hos en gruppe mennesker som har andre holdninger, verdier og oppdragelsesstrategier enn det norske samfunnet, kan være utfordrende. Manglende kulturkompetanse og kultursensitivitet i barnevernet kan føre til misforståelser og mistolkninger (Berg & Paulsen, 2015, s. 154-155).

Flere studier viser at en høyere andel av barn med minoritetsbakgrunn mottar tiltak fra barnevernet sammenlignet med majoritetsbefolkningen (Backe- Hansen et al., 2014; Kalve & Dyrhaug, 2011; Staer & Bjørknes, 2015). Tallene viser at 6,7 prosent av alle innvandrerbarn og -unge mellom 0-22 fikk barneverntiltak i 2009. For befolkningen for øvrig var tallet 2,9 prosent, mens for norskfødte med innvandrerforeldre var andelen 5,1 prosent (Kalve & Dyrhaug, 2011, s. 9). Det argumenteres for at det er manglende tilrettelegging av informasjon og kunnskap om oppdragelsesstrategier til minoritetsforeldre, og foreldreveiledning. Dette forårsaker ofte økning i barnevernstiltak.

Bredal (2009, s. 39) hevder at arbeid med etniske minoriteter krever god kulturforståelse og kulturkompetanse, ettersom spenningsfeltet strekker seg mellom det generelle og det spesielle. Her skal det fokuseres kulturbetinget, både på individnivå og i det allmenne, ut fra

et befolknings perspektiv (Bredal, 2009, s. 41). Forskning viser at misforståelse og utilstrekkelig informasjon er faktorer som virker inn på tilliten til barnevernet hos minoritetsfamilier (Fylkesnes & Netland, 2012).

Eide & Rugkåsa (2015) påpeker at gode kommunikasjonsferdigheter, og bevisst bruk av tolk i barnevernet, betraktes som nødvendige forutsetninger for å bygge tillitsfulle relasjoner og unngå misforståelser. Dessuten vil det også bidra til å opparbeide en felles forståelse mellom barneverntjenesten og minoritetsbefolkningen. Et kultursensitivt barnevern kan åpne dører for å tenke med åpent og kritisk sinn på hvordan verdier og væremåte påvirkes av kulturelle normer, uavhengig om det er majoritetsbefolkning eller minoritetsbefolkning (Eide & Rugkåsa, 2015).

Johannesdottir (2013) påpeker hvordan omdømmet og tilliten til det norske barnevernet påvirkes når ulike barnevernssaker presenteres i medier. I enkelte barnevernssaker, som kommer i søkelyset gjennom media, forekommer ofte mistillit til barneverntjenesten (Ask, 2000; Stang, 2007; Urdal, 2012). I tillegg får folk flest informasjon om barnevernet via barnevernssaker i media (Ogden, 1993, 1996; Berntsen, 2006 sitert i Johannesdottir, 2013). Barnevernsarbeidere kvier seg for å snakke med medier, i frykt for å bli feiltolket eller bryte den lovpålagte taushetsplikten sin. På den andre siden tar ikke journalister kontakt fordi de antar at de ikke får noen respons fra barnevernet. Dermed blir saker som omtales i media svært ensidig presentert, og fører med seg feiloppfatning, frykt og mistillit til barnevernet (Johannesdottir, 2013).

4.2.2 utfordringer med kommunikasjon

En kartleggingsstudie fra 2013 viser at både barnevernet og etniske minoritetsbefolkninger opplever vanskelig samarbeid, misforståelser og utfordringer med kommunikasjon. Prosjektet resulterte i fremlegging av konkrete anbefalinger for å skape et bedre samarbeid og tillit mellom barnevernet og minoritetsbefolkningen (Ali, 2015, s. 149). Det ble anbefalt mer forebyggende arbeid, bruk av mer mangfoldige tiltak i tjenesten, tilstrekkelig informasjon og kunnskap om barnevernet som system, og barnevernloven. Det ønskes også flere barnevernansatte med flerkulturell kompetanse, i tillegg til større fokus på å styrke barnevernets kompetanse. Det anbefales at barn med etnisk bakgrunn plasseres i fosterhjem med samme etnisitet, og fremkommer som en konklusjon av prosjektet (Ali, 2015, s. 150).

En studie av Berg & Paulsen (2015) ble utført i perioden 2013-2016, med vektlegging på møter mellom innvandrere og barnevernet. Ulike funn fremkom i denne studien (Berg & Paulsen, 2015, s. 154-155). Blant annet ble det pekt på utfordringer i forhold til språk og kommunikasjon. Barrieren ble hevdet å ligge i faktiske språkforskjeller, utfordringer med tolkebruk og manglende kompetanse hos tolker, i tillegg til individets ulike preferanser for samtale. Kommunikasjon spiller en vesentlig rolle for hvorvidt foreldrene er tilfredse og om de har tillit til barnevernet eller ikke (Berg & Paulsen, 2015, s. 155). Lauvås & Lauvås (2004, s.182) hevder at i kommunikasjon må språk uten bruk av fagterminologi benyttes samtidig som den faglige autoriteten beholdes. Dermed dette kan være en viktig faktor i kommunikasjon med familier som er involvert i barnevernssaker, dette for å opprettholde tilliten til barnevernet som tjeneste.

4.2.3 Informasjon og misoppfatning om barnevern

En spørreundersøkelse ble gjort i 2017, basert på et tilfeldig utvalg av individer med forskjellig innvandrerbakgrunn og et tilfeldig utvalg av befolkningen for øvrig, som et sammenlignende utvalg (Ipsos, 2017, s. 5). Funn fra denne kvantitative studien viser at blant personer med innvandrerbakgrunn uttrykkes det lav tillit til barnevernet. Det argumenteres for at variabler som sosiodemografiske- og integrasjonsvariabler kan forklare den lave tilliten. Videre viser funn at personer som har vært indirekte involvert i barnevernssaker uttrykker lavere tillit. Kunnskap om barnevernet har stor betydning for graden av tillit. De som har god kjennskap viser seg å ha høyere tillit enn de med manglende kjennskap. Hvor informasjonen kommer fra er også en avgjørende faktor for tillit hos innvandrergruppen (Ipsos, 2017, s. 5-6). Analysen viser at 3 av 10 av innvandrere ikke ville kontaktet barnevernet på grunn av frykt for konsekvensene, mens i sammenligningsutvalget er det ca 2 av 10 (Ipsos, 2017, s. 5-6). Det viser at majoritetsbefolkningen har høyere tillitsnivå enn innvandrergruppen.

En annen studie viser at flere av minoritetsforeldrene uttrykker at mangelfull eller feilaktig informasjon i barnevernssaker ofte var årsaken til beslutningen om akutt plassering av deres barn (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 230-231). Det er ikke uvanlig at etniske minoritetsforeldre tar lite initiativ til å oppsøke barnevernet, sammenlignet med majoritetsbefolkningen, ifølge forskningen til Løvgren (2017) og Ipsos (2017, s. 5-6). Når foreldre bekymrer seg for kontakt med barnevernet resulterer det i at barn med etnisk

minoritetsbakgrunn ikke får den hjelpen de har behov for (Manum, 2015).

Ulike studier viser også at foreldre bekymrer seg for å ha kontakt med barnevernet av frykt for konsekvensene (Dumbrill, 2009; Haugen et al., 2017). Flere forskere har diskutert de negative konsekvensene av frykt og mistillit til barnevernet blant etniske minoriteter (Dumbrill, 2009; Rasmussen et al., 2012; Dettlaff et al., 2011; Maiter & Stalker, 2011). En annen norsk studie viser at både barnevernansatte og foreldre fortalte om frykt for barnevernet i sine fortellinger (Berg et al., 2017).

Videre viser forskningslitteraturen at foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn føler seg utrygge på hvilken hjelp barnevernet tilbyr, og hva de kan søke hjelp til. I tillegg til at de melder om dårlig kunnskap om barnevernets tjenestetilbud fordi de får ikke tilstrekkelig informasjon fra myndighetene (Lewig et al., 2010; Maiter & Stalker, 2011). Det kan også sees i sammenheng med en internasjonal studie fra Canada, hvor Maiter og Stalker (2011) fant at asiatiske foreldre med flyktningbakgrunn erfarte hyppige utskiftninger av barnevernsansatte, språklige barrierer og begrenset bruk av tolk. Når barnevernansatte samtidig hadde lite kompetanse, medførte dette at kontakten opplevdes utfordrende og vanskelig for begge parter. Videre rapporterte foreldrene at barnevernsarbeidere ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om deres livssituasjon og kulturelle bakgrunn. Barnevernsarbeidere hadde liten forståelse for hvilke følger det nye livet hadde for deres foreldreskap, ifølge disse foreldrene (Maiter & Stalker, 2011).

Fylkesnes og Netland (2012, s. 224- 226) viser også at samspillet mellom saksbehandlere og minoritetsforeldre bør handle om å ta foreldrenes ønsker og behov på alvor, være tilgjengelig og å gi informasjon på en åpen og forståelig måte. Denne studien konkluderer med at saksbehandlere har en viktig og sentral rolle i arbeidet med minoritetsfamilier i barnevernet, ettersom deres fremgangsmåte er viktig for hvorvidt kulturforskjeller blir en barriere når formålet er å tilby likeverdige tjenester i barneverntjenesten (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 230).

En kvalitativ studie gjort i Australia (Lewig et al., 2010) viser at innvandrerforeldre uttrykte maktesløshet, frustrasjon og tristhet over å ha mistet autoriteten de hadde som foreldre fra sitt hjemland. De formidlet at de ikke fikk den informasjonen og opplæringen de trengte for å lære seg oppdragelsesstrategier i det nye landet (Lewig et al., 2010).

4.2.4 Bruk av tolketjenester

En kombinert forskningsdesign, med både kvalitative og kvantitative data, utført av den kommunale barneverntjenestens arbeid i akuttsituasjoner (Fylkesnes et al., 2015), viser at foreldre opplever varierende grad av medvirkning i barnevernssaker. Bruk av tolk hadde innvirkning på hvordan foreldre benyttet seg av medvirkningsretten sin. Manglende tolkebruk og ulikt kunnskapsnivå hos tolker, medførte at foreldre ikke mottok alt av budskapet som ble formidlet, og barnevernet fikk ikke et tilstrekkelig bilde av foreldrenes fungering. Samtidig viser funn at enkelte minoritetsforeldre opplevde å ha et tillitsproblem til både barnevernet og tolken, og holdt tilbake informasjon som de anså som sensitiv. De stolte ikke helt på tolken, og var redd for at informasjon kunne lekke ut, eller de hadde frykt for konsekvensene det kunne få for deres familie dersom de var ærlige om alt. Studien viser også at barneverntjenesten på sin side opplevde utfordringer knyttet til foreldres medvirkning, ettersom de manglet tillit til tjenesten. Når barnevernet vurderte at foreldres informasjon ikke samstemte med barnets ønske og behov, ble foreldremedvirkningen nedprioritert (Fylkesnes & Netland, 2012).

4.2.5 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

En kvalitativ studie av Flaten et al. (2013) viser at man kan hente mye kunnskap, tid og ressurser ved å øke det tverrfaglige samarbeidet i barnevernssaker. Gjensidig tillit mellom barnevernsarbeidere og samarbeidspartnere, slik som kommunale tjenester og familier, anses som viktige verktøy for å gjennomføre et godt samarbeid til barnets beste. Studiens funn viser at flere opplever at barneverntjenesten har dårlig kommunikasjon med tjenester som har direkte kontakt med barnefamilier. Med dette vises det til at flere etterlyser en tettere kontakt med hverandre for å fremme nyttig samarbeid på tvers av tjenester. Et kjent ansikt fra barneverntjenesten kan bidra til at det er enklere å ta kontakt, samtidig som kjennskap kan føre til tillit tjenestene imellom. Et slikt positivt tillitsforhold kan fremme en positiv forestilling av barnevernet hos familier. Studien poengterer videre at helhetlig og koordinert hjelp mellom kommunale tjenester og barnevernet kan bidra til å yte hjelp til rett tid til familier (NOU 2009, s. 22). Det fremheves at mangel på tillit kan være en barriere for samhandling på tvers av tjenester (Flaten et al., 2013).

Tilgjengelig litteratur viser at det foreligger en god del forskningsstudier som tar for seg innfallsvinkelen til både minoritetsbefolkningen og barnevernansatte, med vekt på tillit og mistillit til barneverntjenesten. Etter gjennomført litteratursøk kan jeg hevde at det finnes lite forskningsbasert studier som har lagt på hva påvirker og former minoriteters tillit fra perspektivet til ansatte i kommunale tjenester. Ulike studier viser at tverrfaglig samarbeid er viktig for å fremme tillit, mens hensikten med dette masterprosjektet har vært å utforske kommunalt ansatte som jobber med målgruppen, for å belyse hvordan tillitsutfordringer kan håndteres, og hva som er viktig her.

Kommunalt ansatte er blant de første som kommer i kontakt med minoritetsfamiliene, spesielt når disse familiene er i overgangsfasen i et nytt land, hvor de må omstille seg til ny kultur, nye oppdragelsesstrategier, et annet perspektiv på foreldreskap osv. Her dannes mye av tillitsforholdet til det norske samfunnet og velferdstjenester, deriblant barneverntjenesten. Kommunalt ansatte har en viktig rolle i denne prosessen. Deres arbeid anses essensielt når det gjelder tillitsoppbygging. Med andre ord, til tross for at det foreligger mye forskning på tillitsforholdet mellom barnevern og minoritetsfamilier, har denne studien prøvd å dekke et kunnskapshull ved å se på perspektivet til kommunalt ansatte. Det har ikke tidligere blitt forsket fra dette perspektivet, og formålet med denne studien har vært å se det fra en annen synsvinkel enn det som har blitt forsket på tidligere.

5.0 Metode

Dette kapittelet skal ta for seg hvilken forskningsmetodikk som ble benyttet i gjennomføringen av prosjektet. For å gjøre den delen av oppgaven mest mulig oversiktlig er den inndelt i tre deler, hvor første del redegjør for det vitenskapsteoretiske perspektivet, som utgjør fundamentet i dette prosjektet. I den andre delen skal jeg beskrive metoden som ble benyttet for rekrutterings- og analyseprosessen. I den siste delen av kapittelet vil jeg legge frem det forskningsetiske hensynet og vurderinger jeg har tatt om datakvalitet underveis i prosjektet. Herunder kommer troverdighet, bekreftbarhet og overførbarhet. Dette kommer jeg til å utdype mer videre i teksten, og samtidig se det i sammenheng med problemstillingen min.

5.1 Vitenskapelig ståsted

Hvordan man tolker kunnskap og søken etter kunnskapen avhenger av det vitenskapsteoretiske perspektivet (Grønmo, 2004 s. 27). Kvale (1997, s. 23) hevder allmenn begrepsavklaring av vitenskap er nødvendig for produksjon av ny kunnskap. Hvilken strategi som benyttes for å innhente og håndtere kunnskapen bestemmer om kunnskapen er vitenskapelig holdbar (Halvorsen, 2002, s. 14). Det konstruktivistiske perspektivet åpner opp for refleksjoner rundt hva de mellommenneskelige forholdene i forskningsprosessen har å si for forskningsresultatet (Thagaard, 2018, s. 40). Derfor kan det sies at “virkeligheten” er verken statisk eller fast (Neuman, 2014, s. 101), ettersom opplevelser av et fenomen kan være forskjellige, basert på deltakernes bakgrunn og kontekst, som igjen kan gjenspeiles i deres ulike tolkninger og forståelser av fenomenet (Yilmaz, 2013, s. 316). Det må understrekes at både forsker og deltaker er med på å konstruere den kunnskapen som fremlegges i forskningen, og begge har påvirkningskraft på prosessen, som da gir fundament for utvikling av kunnskap.

I dette forskningsprosjektet ønsker jeg å få et nærmere innblikk på ansatte som jobber innen kommunale tjenester, og deres forståelse og erfaring av tillit til barnevernet i sitt arbeid med minoritetsfamilier. Siden det er disse tjenestene som først kommer i kontakt med minoritetsgruppene, og det er her samarbeidsrelasjonen mellom tjenestene og minoritetsforeldre begynner. Det er viktig å spørre individer som sitter på relevante erfaringer og opplevelser om hvordan en best kan skape tillit til barnevernet.

5.2 Fenomenologisk-hermeneutisk tilnærming

Dette forskningsprosjektet har en fenomenologisk tilnærming, som har fokus rettet mot menneskelige fenomener. Fenomenologien legger vekt på å forstå sosiale fenomener ut fra aktørens egne synsvinkler, og beskriver oppfattelsen av “virkeligheten” ut ifra deres forståelse av den (Brinkmann & Kvale, 2018, s. 45). Dermed angår fenomenologien bevissthet, opplevelse og livsverd til mennesket (Thagaard, 2018, s. 36-37).

En fenomenologisk tilnærming anses relevant i denne sammenhengen fordi jeg er interessert å frembringe kunnskap om hva som former tillit til barnevernet blant minoritetsfamilier, kommunalt ansattes perspektiv. Samtidig fokuserer jeg på hvilke tillitsutfordringer som foreligger. Med andre ord, en fenomenologisk tilnærming kan bidra til å tolke fenomenets mulige variasjoner (Creswell & Poth, 2018, s. 75), som forekommer innenfor rammen av ulike individperspektiver, samt å få en dypere forståelse av hva som hemmer eller fremmer tillit. På den måten identifiserer jeg, gjennom fenomenologien, mangfoldet i opplevelser og erfaringer, som fremkommer gjennom studien.

Hensikten med hermeneutisk tilnærming er å belyse hvilke meninger eller intensjoner subjekter har, og deretter finne frem til forforståelse eller fortolkninger av disse for å kunne gi troverdige tolkninger av den sosiale verden (Christensen et al., 2015, s. 33). Med andre ord; hermeneutiske analyser pendler mellom forskerens forforståelse, delforståelse og helhetsforståelse, en såkalt hermeneutisk sirkel. Dette viser at en fortolker gjennom flere faser og at fortolkningen er i stadig bevegelse (Grønmo, 2004, s. 374).

5.3 Forforståelse

På bakgrunn av en fenomenologisk-hermeneutisk tilnærming, hvor hovedfokuset har vært å frembringe informantenes subjektive beskrivelser og opplevelser, har jeg prøvd mest mulig å sette til side mine egne kunnskaper og erfaringer på dette feltet. Dette for å påvirke funnene minst mulig, til tross for at det er vanskelig å ikke bli preget da jeg selv har minoritetsbakgrunn. Frykt og mistillit har lenge vært utbredt i minoritetsmiljøer, og dette har også gitt meg en forforståelse og fortolkning av hva som er årsaken til det. Det vil være sentralt i denne oppgaven å reflektere over min forskerrolle, siden den kan påvirke hva jeg får av informasjon og hva jeg fokuserer på i presentasjonen av funn. Skilbrei (2019, s.42-43) hevder at det er umulig å ikke la forskerrollen prege dataene og forskningsprosessen. Jeg

prøvde å være mest mulig nøytral fra mitt ståsted, og stille åpne spørsmål for å få informantene til å fortelle fritt om sine opplevelsen og erfaringer.

5.4 Gjennomføring av datainnsamling

5.4.1 Forskningsdesign og kvalitative, semistrukturerte intervju

Formålet med denne oppgaven har vært å tilegne seg ny kunnskap om hva påvirker og former minoriteters tillit til barnevern ifølge kommunalt ansattes perspektiv. På bakgrunn av temaet og kvalitative forskningsspørsmål har jeg valgt å gjennomføre et kvalitativt forskningsdesign med intervju som metode. Jeg ønsket innblikk i opplevelser, erfaringer og utfordringer som utvalgte ansatte kan oppleve i forbindelse med barnevernet og tillit hos minoritetsgrupper. Samtidig vil en kvalitativ forskning kunne gi kompleks og detaljert forståelse av problemer og sammenhenger (Creswell & Poth, 2018, s. 45), og det er ønskelig å fremheve kompleksiteten i fenomenet som skal undersøkes.

Et kvantitativt forskningsdesign ble tidlig i forskningsprosessen utelukket siden den fanger ikke den sosiale interaksjonen, og gi oss dybdekunnskap om fenomenet (Creswell & Poth, 2018, s. 46). Mens et kvalitativt forskningsdesign gir muligheter for at enkeltindivider kan dele sine meninger, opplevelser, holdninger og erfaringer ut ifra sin subjektive opplevelse av fenomenet, noe som er av stor interesse i dette prosjektet. Med andre ord, formålet med kvalitativt forskningsdesign er å frembringe kunnskap om og forståelse av et utvalgt fenomen (Creswell & Poth, 2018, s. 46).

5.4.2 Rekruttering og beskrivelse av utvalg

I startfasen sendte jeg en e-post til aktuelle steder hvor mine potensielle informanter befant seg; dermed kontaktet jeg Introduksjonsprogrammet, Flyktingetjenesten og Senter for voksenopplæring. Av hensyn til oppgavens begrensninger, valgte jeg å fokusere spesifikt på disse tre. Mine inklusjonskriterier var kommunalt ansatte som har kontakt med minoritetsfamilier. Gjennom e-posten presenterte jeg meg selv og min bakgrunn, deretter introduserte jeg prosjektet, formålet med studien, og hvordan deltakere kunne delta ved

interesse. Som vedlegg la jeg ved samtykkeskjema og informasjonsskriv (Se vedlegg 2 og 3). Jeg fikk rask respons fra Flyktningetjenesten, hvor aktuelle deltakere meldte sin interesse. De som svarte bidro til at jeg kom i kontakt med to interesserte kandidater. Disse to kandidatene informerte videre om andre kollegaer som kunne tenke seg å delta i mitt prosjekt. Det ble derfor en slags snøballmetode, hvor jeg kom i kontakt med noen informanter via andre informanter. Samlet bestod mine informanter av syv individuelle personer med ulik bakgrunn, som jobbet tett med minoritetsfamilier i disse tre utvalgte kommunale tjenestene. De aller fleste hadde høyere utdanning og flere års erfaring innen barne- og familie sektor. Aldersmessig var de mellom 30-50 år.

5.4.3 Intervjuguide

For å lage en god intervjuguide kreves det å ha et godt kunnskapsgrunnlag om det aktuelle temaet (Se vedlegg 3). Dette for å lage en intervjuguide som kan gi nye innsikter i forskningsfeltet (Brinkmann et. al., 2012, s. 18). Utforming av spørsmålene, planlegging og gjennomføring av selve intervjuet krever derfor god forberedelse på forhånd. I dette masterprosjektet ble det foretatt et semistrukturert intervju. En åpen samtale mellom intervjuer og informant, hvor hensikten er å skape en atmosfære for en relativt fri samtale, med forhåndsbestemte temaer, kalles for semistrukturert intervju (Tjora, 2018, s. 113). Gjennom det kvalitative forskningsintervjuet har målet mitt vært å fremheve hva påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet, basert på subjektive opplevelser og erfaringer hos kommunalt ansatte.

Min intervjuguide er også inndelt i tre områder. Den første delen tar for seg standard introduksjonsspørsmål, som bakgrunn, alder, kjønn, fagområde og arbeidserfaring. På den måten kan jeg vise til en oversikt over variasjon av informanter, som også kvalitetssikrer innhenting av kunnskap. Den andre delen av intervjuguiden tok for seg spørsmål om informantenes erfaringer i møte med barnevernet, og hvilke holdninger de hadde til barnevernet. Videre ble spørsmålene fra intervjuguiden tatt opp i rekkefølge. Under intervjuene snakket noen mindre enn andre, dermed var det viktig å ha tilleggsspørsmål for å dekke det som ikke hadde blitt sagt eller nevnt gjennom intervjuet, eller hvis det var noe mer deltakeren ville meddele. Å stille de riktige oppfølgings- spørsmålene anses som en kunst, ifølge Kvale og Brinkmann (2018, s. 170). Derfor valgte jeg å ha med en medstudent til

intervjuet. Hun noterte ned refleksjoner og observasjoner underveis. Jeg ville ikke gå glipp av noe viktig, og det var mye lettere å ha en som kunne stille oppfølgende spørsmål for å få gode, tydelig svar. Å ha gode oppfølgingsspørsmål gjorde det enklere å få informanten til å gi utdypende svar på mine forskningsspørsmål (Kvale & Brinkmann, 2018, s.170).

Jeg testet intervjuguiden ved bruk av pilotintervju med en medstudent. Gjennom pilotintervjuet ble spørsmålene formulert bedre og endret rekkefølgen hvor det var nødvendig. Samtidig ga en slik forberedelse meg bedre kunnskap om og forståelse av spørsmålene. Pilotintervjuet ble gjennomført på Teams for å teste lydopptak og hvordan jeg skulle fremstå foran videokamera. Kroppsspråket er noe jeg var svært bevisst på siden det ikke er mulig å se hele kroppen via kamera. Jeg passet på min sittestilling og mitt toneleie. Jeg ønsket å fremstå som en aktiv og engasjert lytter, og selv om intervjuet ikke foregikk fysisk skulle informanten føle at jeg hadde interesse av å høre det som blir fortalt.

5.4.4 Gjennomføring av intervju

Alle intervjuene ble gjennomført på Teams, med varighet på inntil 45-50 minutter og med opptak av video. Dette begrunnes med at det var enkelt, praktisk og tidsbesparende å gjennomføre intervjuene på Teams. I tillegg var pandemi og lang reisevei også en grunn til at digitalt intervju ble ansett som hensiktsmessig. Samtidig kunne informantene delta på intervjuet midt i sin arbeidstid, og slapp å avsette en hel dag slik de måtte gjort ved et fysisk intervju. Det var enklere for informantene å tilpasse en times digitalt intervju inn i sin timeplan, og det var også praktisk for meg som student å kunne gjøre intervjuene digitalt på campus. Slik kunne jeg senere se på videoen, ta notater og skrive mer utfyllende refleksjoner etter hvert intervju.

Intervjuene foregikk ved at jeg sendte en Teams-link til informantens e-postadresse på forhånd, med tidspunkt og dato. Jeg benyttet et ledig og stille arbeidsrom på skolen for å gjennomføre intervjuene, da fokuset mitt var å ha en samtale uten unødvendige forstyrrelser og avbrytelser, til beste for både informanten og meg selv som intervjuer. De semistrukturerte intervjuene ble utført med lik framgangsmåte. Alle intervjuene på Teams ble gjennomført etter planen. Etter samtykke fra informantene kunne jeg gjøre videoopptak, dette gjorde det lettere for meg å transkribere og notere kroppsspråket og toneleie i ettertid. Jeg hadde også muligheten til å se videoene flere ganger, noe som gjorde at transkripsjonene ble mest mulig nøyaktige.

5.4.5 Transkripsjon

Transkripsjon i denne sammenheng betyr å overføre fra talespråk til skriftlig språk (Kvale og Brinkmann, 2017, s. 210). Lydopptak er standardmetoden for å omdanne den muntlige samtalen som foregår under intervju til et skriftlig format. Ved lydopptak får man sjansen til å ha mer fokus på tema og dynamikk. Man får også mulighet til å lytte igjen, spole frem og tilbake eller ta pauser, samt fange opp tonefall - og i dette tilfellet kroppsspråk - fordi opptaket var en video (Kvale og Brinkmann, 2015, s. 206-208). Etter at alle transkripsjonene var ferdigstilte gikk jeg grundig til verks på alle intervjuene ved å lese nøye gjennom og ta notater underveis. Under hvert intervju skrev jeg en refleksjon om hva jeg satt igjen med.

5.4.6 Analyse av data - tematisk analyse

Dette delkapitlet tar for seg analyseprosessen. Jeg har benyttet Braun & Clark sin tematiske analyse som metode til å identifisere felles tema, kartlegge mønstre osv. Hensikten med tematisk analyse er å identifisere, systematisere og skape forståelse for betydningsfulle mønstre i datamaterialet som har blitt samlet (Braun & Clarke, 2006). Dermed ble Braun & Clarke sin tematiske analysemetode ansett som mest hensiktsmessig.

Braun & Clark beskriver tematisk analyse som en seks-fasers prosess, hvor de ulike fasene overlapper hverandre, og man beveger seg mye frem og tilbake i prosessen. Grunnen til at man ønsker å analysere datamaterialet er å utvikle mening og forståelse av det man har kommet frem til (Thagaard, 2018, s.151). For å kunne svare på forskningsspørsmålet er det nødvendig å se etter mønstre i dataene, og dette kan gjøres ved å bruke tematisk analysering. Av den grunn ble Braun & Clark sin tematiske analyse valgt. Samtidig er ikke denne metoden avhengig av noen form for teoretisk rammeverk og gir muligheten til fleksibilitet. I neste avsnitt fremlegger jeg konkret hvordan jeg gikk frem i analysering prosessen og hvordan jeg kom frem til funn.

I den første fasen har jeg gjort meg ferdig med alle transkripsjonene fra talespråk til skriftspråk. I den fasen transkriberer forskerne alt datamaterialet og leser nøye gjennom alle transkripsjonene, samt noterer ned nøkkelordene (Braun & Clarke, 2006).

Å generere de første kodene er andre fase hos Braun og Clarke (2006). Man lager karakteristiske og relevante stikkord til oppgaven ved å trekke ut det mest interessante fra intervjuet (Grønmo, 2011, s. 246-247). Kodingen må gjennomføres på en kategorisert måte, slik at alt relevant datamateriale samles for hver kode. I den fasen har jeg lest gjennom alle intervjuene og tatt bort gjentakelser underveis, og samtidig notert ned spesielle sitater som var gode og passet til problemstillingen. Jeg lagde tabell til kodingen for å få det mer systematisk og oversiktlig (Grønmo, 2011, s. 246-248).

Tabell 1. Et utdrag av hvordan koding ble utført.

Spørsmål	Sitat	Latent koding	Koder	Semantisk koding
Kan du si noe om hvilket fagområde du har ansvar for?	(...) jeg er programrådgiver og veileder i forhold til introduksjonsprogrammet	Har en rolle som programrådgiver og veileder i introduksjonsprogrammet	Ansvarsrolle	(...) jeg er programrådgiver og veileder i forhold til introduksjonsprogrammet.”
På hvilken måte tilrettelegger kommunale tjeneste i praksis for å skape tillit til det norske barnevernet”?	<p>Vi har kurs som er 1 gang i halvåret eller kanskje 1 gang i året hvor jeg da faktisk møter folk som jobber i barnevernet.</p> <p>Vi har tolk fordi alt skulle være tilrettelagt slik at alle forstår, og det skulle vært på et lavt nivå slik at alle forstår beskjeden og informasjonen som kommer.”</p> <p>Vår jobb er likevel å skape tillit til barnevernet blant våre deltakere. Barnevernet kan selvfølgelig gjør feil, men det er også viktig å tenke at de gjør en viktig jobb som er nødvendig for samfunnet og for å beskytte barn og unge.</p> <p>Dessverre så har den negative siden større effekt enn den positive. Hvis noe negativt kommer i avisen eller på TV om barnevernssaker så påvirker det mer enn om det om det hadde vært noe positivt, noe som er helt naturlig.</p>	<p>Barneverntjenesten holder kurs for minoritetsfamilier og informerer om deres arbeidsoppgaver.</p> <p>Påpeker at barnevernet kan foreta feilbeslutninger, men poengterer likevel viktigheten av barnevernets oppgave i samfunnet.</p> <p>Større tendens at den negative siden av barnevernet overskygger den positive siden</p>	<p>Informasjon om barnevernets oppgave</p> <p>Tilrettelegging</p> <p>Bruk av tolk</p> <p>Skape tillit</p> <p>Barnevernets rolle i samfunnet</p> <p>Barnevernets omdømme</p>	<p>“Vi har kurs som er 1 gang i halvåret eller kanskje 1 gang i året hvor jeg da faktisk møter folk som jobber i barnevernet.”</p> <p>vi har tolk fordi alt skulle være tilrettelagt slik at alle forstår, og det skulle vært på et lavt nivå slik at alle forstår beskjeden og informasjonen som kommer.”</p> <p>“Vår jobb er likevel å skape tillit til barnevernet blant våre deltakere. Barnevernet kan selvfølgelig gjør feil, men det er også viktig å tenke at de gjør en viktig jobb som er nødvendig for samfunnet og for å beskytte barn og unge.</p> <p>“Dessverre så har den negative siden større effekt enn den positive. Hvis noe negativt kommer i avisen eller på TV om barnevernssaker så påvirker det mer enn om det om det hadde vært noe positivt, noe som er helt naturlig.”</p>

I den tredje fasen handler det om å sette alle kodene inn i potensielle tema, for å teste alt datamaterialet som kan være relevant for disse temaene (Braun & Clarke, 2006). Tabellen er markert med ulike farger slik at det blir enkelt å skille mellom de enkelte informantene. Tabellen bestod av spørsmålene fra intervjuguiden, koding, kommentar (latent koding), kategori og sitat (semantisk koding). I den fasen lette jeg etter aktuelle tema, som hadde fokus på de kodene som var relevante for “påvirker og former tillit til det norske barnevernet blant minoritetsfamilien”. Jeg noterte alle de aktuelle temaene før jeg begynte å evaluere dem.

Den fjerde fasen var litt utfordrende, fordi jeg måtte vurdere i hvilken kategori de forskjellige temaene passet inn, som hovedtema med undertema. Tabellen ble gjennomgått i samråd med veilederen. Fase 1 og 2 har mer sammenheng, og kodingen som ble utført i fase 1 og 2 hører inn under induktiv tilnærming. Enkelte av kodene måtte omformuleres slik at de ble mer forståelige, og etter det gikk jeg til neste fase.

Fase 5 besto i å identifisere hva essensen i hvert tema handler om (Braun & Clarke, 2006). I den nest siste fasen definerer man og tydeliggjør utvalgte tema, og plasserer det i en naturlig og logisk rekkefølge. Hovedtemaet og undertemaet ble valgt og strukturert under hver enkelt kategori. Jeg leste gjennom utdragene innenfor temaene nøye, forklarte, valgte hovedtema og undertema. Det var svært viktig for meg å kartlegge om jeg kunne besvare forskningsspørsmålet basert på mine funn.

Samtidig handler fase 5 om hvorvidt hovedtemaet har en struktur og derfor kan systematiseres, i tillegg til å være sikker på at undertemaet gjenkjennes på en systematisk og tydelig måte (Braun & Clarke, 2006). Søkingen etter sammenhenger i datamaterialet førte frem til subtemaene. Det finnes i alt fire subtemaer i oversikten, mens hvert overordnede tema innehar to til seks subtemaer. Alle disse oppsummerende kodene og subtemaene uttrykker og fungerer som paraplybegreper. Sammenhengen i det innsamlede materialet synliggjøres i den skjematiske oversikten.

Den siste fasen, ifølge Braun & Clarke (2006), handler om å skrive en redegjørelse om hele funnet helt til analyseprosessen. I kapittel 5 fremlegges funn ved å vise til direkte sitering av informantene sammen med kortfattet beskrivelse under hvert tema. De utvalgte sitatene brukes til å understreke hovedpoenget.

5.5 Forskningsetikk

Før man starter med et forskningsprosjekt og søking etter forskningsspørsmålet må man fullføre de formelle kravene. Dette kapittelet har som mål å legge frem hvordan de etiske retningslinjene ble ivaretatt ved dette masterprosjektet. På forhånd må det søkes om tillatelse til å innhente personopplysninger. Dette gjorde jeg ved å sende meldeskjema til personvernombudet hos Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD) (Se vedlegg 1). NSD står ansvarlig for å vurdere om personvernet blir ivaretatt i hvert forskningsprosjekt (Grønmo, 2004, s. 20). Forskningsetiske retningslinjer har hjulpet meg som forsker til å reflektere over mine egne oppfatninger, holdninger og mine valg underveis i undersøkelsen. Det etiske aspektet har vært svært viktig i gjennomføringsfasen og når resultatet skulle fremstilles. Det er viktig å poengtere at man har en betydningsfull rolle som forsker, hvor man påvirker forskningen med sine verdier, holdninger og for forståelse, men samtidig har man et ansvar overfor informanten om å være lojal og pålitelig i forskningen (Skilbrei, 2019, s. 42-43). Dette delkapittelet omhandler de tre etiske grunnprinsippene som består av; fritt og informert samtykke, konfidensialitet og konsekvens av deltakelse (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 89-91).

5.5.1 Fritt og informert samtykke

Ifølge Kvale og Brinkmann (2009, s. 89) innebærer informert samtykke at informanten velger å delta frivillig i undersøkelsen, etter å ha fått god nok informasjon på forhånd, og at det ikke er noen hindring i personlig handlefrihet. Med andre ord, informanten har rett til å få tilstrekkelig informasjon om prosjektet og alt som gjelder deres deltakelse. Informanten skal også få muligheten til å trekke seg fra undersøkelsen uten konsekvenser (Thagaard, 2018, s. 26). Jeg har forsøkt å ivareta dette hensynet ved å sende ut informert samtykke sammen med informasjonsskrivet i forkant av intervjuene. Vedleggene ble sendt per mail til aktuelle informanter. Informasjonen som ble videreformidlet til informantene var om hensikten med prosjektet, hvordan datamaterialet skulle oppbevares, ivaretagelse av personvern, samt at deltakelsen var frivillig. Videre ble de informert om at alle personopplysninger skulle anonymiseres og slettes etter at prosjektet ble ferdigstilt. For mer informasjon eller spørsmål hadde jeg lagt ved kontaktinformasjon om meg selv som forsker og min veileder. Før

igangsettelse av hvert intervju fikk jeg returnert samtykkeskjema med skriftlig samtykke av informantene (Se vedlegg 2).

5.5.2 Konfidensialitet

I dette masterprosjektet ble intervjuene foretatt digitalt via Teams. Det ble sørget for å ivareta konfidensialiteten til informantene på best mulig måte. Som forsker var jeg aktpågivende for å hindre at informasjon om mine informanter kom på avveie. Dette for å verne personopplysningene og samtidig beskytte informantene mot skade eller belastning. Dermed ble videoopptakene fra Teams lagret i en passordbeskyttet studentkonto, som bare jeg som forsker og min veileder hadde tilgang til. Transkripsjonene ble lagret på en passordbeskyttet PC. Personopplysninger, som kan medføre til identifisering av enkeltpersoner, skal oppbevares på en forsvarlig og etisk måte (Personopplysningsloven § 11, 2000). Etter endt prosjekt, når de har oppnådd sin hensikt, skal personidentifiserbare opplysninger slettes (De Nasjonale Forskningsetiske Komiteene, 2021, s. 17-18). Dette ble også poengtert i informasjonsskrivet, i tillegg til muntlig informasjon i forkant av intervjuet.

Dessuten ble informantene opplyst om hvor lenge opptakene skulle oppbevares og hvem som hadde tilgang til disse. Dalen (2011, s.102) hevder at i kvalitative forskningsdesign, hvor det foretar intervjustudier, er det avgjørende å informere om dette siden forsker og informant treffer hverandre fysisk og av den grunn er det vesentlig at informanten føler seg trygg på at informasjonen som gis til forskeren håndteres etisk forsvarlig. Jeg var hele veien påpasselig med at prosjektet skulle gjennomføres i tråd med dette.

Datamaterialet skal anonymiseres og det stilles krav om hvordan personidentifiserbare opplysninger, slik som navn, arbeidssted og kontaktinformasjon om informantene, skal ivaretas (De Nasjonale Forskningsetiske Komiteene, 2021, s. 18). Informantene ble anonymisert under transkripsjonen ved at jeg nummererte med informant 1, 2, 3 osv. Stedsnavn og tjenestekontor ble omgjort til XXX. Det er viktig å poengtere fordi, at selv om anonymiseringen har som mål å verne informantene, fjerner det også på en måte informantenes stemme i undersøkelsen. Jeg valgte likevel å anonymisere all informasjon, ettersom temaet omhandlet to ulike instanser, barnevern og kommunale tjenester, og hvordan de samarbeidet for å fremme tillit i minoritetsmiljøer. For at informantene kunne føle seg frie til å snakke om hverandre var det hensiktsmessig å anonymisere identifiserbare opplysninger.

I forkant av intervjuet ble anonymiseringen nevnt og ingen av informantene hadde innsigelser til dette. Det var likevel viktig at de selv skulle kjenne seg igjen i resultatet av det de hadde delt i intervjuene. Derfor måtte jeg være nøye i transkriberingsprosessen og presentasjon av funn med at jeg hele tiden var bevisst på å ta vare på informantenes perspektiv, men at personvernet ble ivaretatt ved full anonymisering. Det er et faktum som Thagaard (2018, s.24-25) påpeker, at forskerens innflytelse på materialet er mere synlig i analysefasen enn i innsamlingsfasen av data. Ved å delta i en slik studie fikk deltakerne forhåpentligvis en følelse av å bidra til og få økt innsikt i et viktig tema (De Nasjonale Forskningsetiske Komiteene, 2021, s. 32).

5.5.3 Konsekvens av deltakelse

For at informantene ikke skulle utsettes for skade eller belastning under forskningen, hadde jeg stort fokus på å beskytte deres integritet gjennom hele prosessen (De Nasjonale Forskningsetiske komiteene, 2021, s. 18). Det var viktig med god informasjon på forhånd, om hva de skulle dele og hvordan den informasjonen blir behandlet og brukt i prosjektet. Som forsker reflekterte jeg på forhånd over mulige utfall prosjektet kunne ha for informantene.

For å rettferdiggjøre undersøkelsen må summen av potensielle fordeler veie tyngre enn risikoen (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 91). All forskning har én eller flere etiske utfordringer, og dette hadde min forskning også. Fordelene ved å gjennomføre undersøkelsen var imidlertid større enn de mulige utfordringene. Jeg var påpasselig med å fremstille individene likestilte for å hindre stigmatisering eller diskriminering (De Nasjonale Forskningsetiske komiteene, 2021, s. 24).

Det er også viktig å påpeke at informantene kan komme til å utlevere informasjon som de senere kan ombestemme seg for å ha gitt (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 91). Dette var noe jeg var oppmerksom på før igangsettelsen av intervjuene, at noen av informantene antakeligvis kunne komme med opplysninger som kunne virke støtende. Men samtidig var dette også en type informasjon jeg var ute etter i min undersøkelse. Å skape tillit er utfordrende og avhengig av mange sammensatte faktorer. Derfor kan både det positive og det negative som kommer frem tjene undersøkelsen. Med hensyn til det etiske aspektet rundt dette har jeg forsikret informantene om at alt som blir sagt under intervjuet anonymiseres og at konfidensialiteten ivaretas.

5.6 Kvalitetssikring

Dette delkapittelet skal ta for seg de tre grunnprinsippene ved kvalitetssikring av kvalitativ forskning, nemlig troverdighet, bekreftbarhet og overføringbarhet (Bryman, 2012, s. 384). Grønmo (2004) hevder at disse tre begrepene er sentrale for å kvalitetssikre og ha holdbare resultater i forskningen. Videre består dette designet av retningslinjer som skal ivareta faglighet og forsvarlighet (Grønmo, 2004, s. 229).

5.6.1 Troverdighet

I kvalitativ forskning er troverdighet et viktig kriterium for å kvalitetssikre gyldigheten av de fortolkninger forskeren legger frem, og å finne ut om metoden som har blitt anvendt er hensiktsmessig for å besvare forskningsspørsmålet (Johannessen et al., 2010, s. 230; Krumsvik, 2014, s. 151; Thagaard, 2013, s. 201). Som forsker i dette prosjektet har jeg vært nøye med å stille spørsmål om hvorvidt resultatet som foreligger gjenspeiler den virkeligheten som faktisk er undersøkt (Shenton, 2004, s. 64; Silverman, 2017, s. 405). Derfor har jeg i denne masteroppgaven forsøkt å kvalitetssikre troverdigheten ved å presisere sammenhengen mellom data, fortolkninger og konklusjoner. Dette har jeg gjort ved å beskrive utformingen nøyaktig og angi fra alle deler ved prosjektet på best mulig måte (Shenton, 2004, s. 71; Thagaard, 2013, s. 201).

Forforståelsen min som forsker, og virkningen av ledende spørsmål, er faktorer som kan true forskningens troverdighet (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 250). Derfor prøvde jeg å unngå og stille ledende spørsmål under intervjuet, men fokuserte heller på å stille åpne spørsmål, hvor informanten kunne komme med utfyllende svar uten at jeg direkte påvirket svaret. Til tross for dette fungerte intervjuguiden som et styringsdokument som jeg måtte styre samtalen etter i større eller mindre grad, for å dekke over de samme temaene gjennom alle intervjuene.

Dette begrunnes med at datamaterialet skulle være komparativt, og at besvarelsene hadde lik hovedessens fra de ulike deltakerne. Før igangsettelsen av undersøkelsen forsøkte jeg hele veien å være bevisst på troverdigheten av min forskning. Dette gjorde jeg ved å være bevisst min rolle som forsker, min egen forforståelse, og dens påvirkning ved innhenting av datamaterialet, analysen og tolkningen av funn. På den måten kunne jeg øke troverdigheten ved prosjektet.

Utvalget i studien har også betydning for troverdigheten. Valg av informanter må samsvare med oppgavens problemstilling. Min målgruppe består av ansatte i kommunale tjenester, ettersom jeg ønsket å se hvordan tillit til barnevernet hos minoritetsfamilier oppleves og formes av de som jobber i kommunale tjenester. Rekrutteringsprosessen har vært både vanskelig og lett. Det var vanskelig å komme i kontakt med riktig målgruppe først, men når jeg først fikk kontakt ble det enklere å etablere kontakt med andre interesserte. Under prosessen opplevde jeg at mange meldte sin interesse, samtidig som flere var usikre på om deres bakgrunn og erfaring var relevant og nyttig for prosjektet. Utvalget ble derfor informanter som var mellomledd i tillitsbygging mellom minoriteter og barnevern. Som tidligere nevnt, begynte “snøballen å rulle” ved at informanter opplyste om andre aktuelle kandidater til intervjuene. Dette hadde både fordeler og ulemper. Noen følte seg muligens forpliktet til å delta siden andre arbeidskollegaer deltok, men flesteparten var engasjerte og positive til forskningen.

Det er viktig å poengtere at transkripsjonsprosessen sikrer oppgavens troverdighet. Etter hvert intervju ble det foretatt transkribering og refleksjon for å kunne fange opp alle detaljene. Transkriberingen vil til en viss grad svekke gjengivelse av intervjuene fordi det nonverbale kan bli oversett. Men samtidig er transkribering helt nødvendig ettersom semistrukturerte intervjuer passer for analyse (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 187). Under hver transkripsjon, samt ved grundig gjennomgang av ferdigstilte transkriberinger, fikk jeg godt kjennskap til datamaterialet. Dette styrker troverdigheten i analyseprosessen. Dessuten ble fremgangsmåten for analyseprosessen godt beskrevet, trinnvis. Fordi leseren ikke har tilgang til å lese transkripsjonen har det vært avgjørende å gi en best mulig beskrivelse av hvordan prosessen fra funn til analyse ble fullført. Dette gir også leseren mulighet til å avgjøre om analysen er pålitelig og ikke preget av forskerens subjektivitet (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 188-190).

Videre er det viktig å påpeke at tematisk analyse kritiseres fordi metoden åpner for fleksibilitet, og dette kan true troverdigheten. Det argumenteres med at metoden ikke har klare retningslinjer (Braun & Clarke, 2006). Av hensyn til dette har jeg vært nøye med å være tydelig og synlig i hvordan jeg har tolket, kodet og analysert. Å være tydelig i hva man har gjort i de ulike fasene er vesentlig når det kommer til å sikre forskningens troverdighet.

5.6.2 Overførbarhet

Overførbarhet i en kvalitativ forskning betyr å se om funn som har kommet frem kan overføres på tvers av sosiale kontekster (Krumsvik, 2014, s. 152), altså om funn samsvarer med virkeligheten (Krumsvik, 2014, s. 153). Det er viktig å være kritisk til eget arbeid og være reflektert over de metodiske valgene som er foretatt i prosessen (Thagaard, 2018, s. 200-201). Det skal påpekes at funn i denne oppgaven ikke nødvendigvis er overførbare til andre kommunale tjenester, dette på grunn av få deltakere i studien. Likevel kan det hevdes at funnene kan gjenspeile og være overførbare til andre institusjoner.

Maxwell (1992) påpeker at formålet med kvalitative forskningsstudier er å overføre funn til en annen lignende kontekst. Derfor kan resultatene som fremlegges i dette prosjektet overføres til andre kommunale tjenester som jobber med minoritetsgrupper eller flyktningetjenester, hvor barnevernet som institusjon er involvert.

I et kvalitativt, semistrukturert forskningsintervju er det normalt å ha få deltakere, ettersom hensikten er å få dybdekunnskap om fenomenet som skal studeres. Resultatene kan derfor være overførbare (Thagaard, 2004, s. 86). Faktorer som fremmer tillitsbygging til barnevernstjenesten kan være overførbare til andre kommuner. Basert på en oversiktlig presentasjon av fremgangsmåten for innsamling av datamaterialet, analysering og tolkning, dannes det grunnlag for leseren å vurdere om funn er overførbare eller ikke (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 250; Skilbrei, 2019, s. 88).

5.6.3 Bekreftbarhet

For å kvalitetssikre forskningen er det viktig at den er bekreftbar. Med andre ord, om forskeren har forsket på det som var formålet med forskningen (Krumsvik, 2015, s. 151). Det er svært viktig å være oppmerksom på bekreftbarheten gjennom hele forskningsprosessen (Krumsvik, 2015, s. 154). For å styrke bekreftbarheten diskuteres forskerrollen, prosjektopplegget, valg av informanter, forskningsdesign, metode, datamaterialet, tolkninger og analytiske tilnærminger. Det skal være en sammenheng mellom det man ønsker å studere og det som benyttes av teori og forskningsmetode (Krumsvik, 2015, 154-155).

Under forskningsprosessen var jeg påpasselig med å stille meg selv kritiske spørsmål. Dette fordi jeg hele tiden måtte holde meg innenfor problemstillingen. Foruten det ble valg av teori foretatt etter at datamaterialet var på plass. Jeg har hatt induktiv, datadrevet tilnærming, med ønske om å styre prosessen gjennom hva som fremkom i dataene. Dette styrker også bekreftbarheten i min oppgave, siden den teorien som var mest hensiktsmessig i forhold til problemstilling og metodisk opplegg ble valgt. En litteraturgjennomgang indikerte at litteratur støtter mine funn. Spørsmålene fra intervjuguiden var tiltenkt å gi svar på forskningsspørsmålet mitt. Samlet sett vil jeg som forsker i dette prosjektet hevde at mine valg av metode, innsamling - og analysestrategi styrker bekreftbarheten.

6.0 Resultat

Problemstillingen i denne oppgaven er å utforske hva påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet sett fra kommunalt ansattes perspektiv. Dette kapittelet har som mål å fremlegge funn som har kommet frem på bakgrunn av innsamlede data. Tematisk analyse ble gjennomført med seks faser i analyseringsprosessen til Braun & Clark (2006). Resultatet av analysen var tre overordnede temaer, som handlet om tverrfaglig samarbeid som nøkkelfaktor, barnevernets omdømme og kommunalt ansattes rolle, samt faktorer som påvirker tillit i kommunalt arbeid med minoritetsfamilier. De innsamlede dataene ble til koder og deretter til undertemaer.

6.1 Barnevernets omdømme og kommunalt ansattes rolle

I analysen kom det tydelig frem at det eksisterer mistillit til barnevernet blant minoritetsfamilier. Flere av informantene gir uttrykk for at dette er noe som eksisterer allerede før de kommer i kontakt med kommunale tjenester, slik som Introduksjonsprogrammet, Flyktningetjenesten og Senter for voksenopplæring. Mange av informantene opplever utfordringer med å endre slike negative holdninger til positive. De kommunale tjenestene tilrettelegger ulike former for tiltak, som for eksempel besøk av barnevernsansatte, informasjon om barnevern med tolk til stede, og invitasjon av familier som har positive opplevelser.

6.1.1 Avmystifisering og forsvaring

Det poengteres av flere at misoppfatninger om barnevernet kommer av at de har hørt historier fra andre. *“Veldig mye misforståelser blant deltakerne oppstår fordi de har hørt historier fra naboene eller dem som har vært tidligere deltakere av kurset”* (Informant 2, Voksenopplæring). Videre sier en annen informant *“De har allerede en negativ innstilling når de hører ordet «barnevern», uten at de har vært direkte involvert med barnevernet”* (Informant 3, Voksenopplæring). Videre legger de til at de forsøker å forsvare barnevernet for å kunne skape tillit. *“Når jeg underviser så må jeg på en måte forsvare barnevernet”* (Informant 3, Voksenopplæring). Det hevdes av et par informanter at frykt og mistillit gjør at minoritetsfamilier er redde for å komme i kontakt med barneverntjenesten, og det resulterer i at de ikke tar imot den hjelpen de har behov for.

6.1.2 Bekreftelse og støtte

Noen andre presiserer at den negative fremstillingen av barnevernet er delvis riktig.

“Barneverntjenesten har et rykte på seg og det er delvis riktig. Det som er dilemmaet her er at ryktene ikke alltid er feil. Vi har jo sett veldig alvorlige barnevernssaker, hvor barn har blitt utsatt for vold eller dør uten at det blir oppdaget. Når det har blitt oppdaget har det ikke blitt behandlet på en skikkelig måte.” (Informant 7, Flyktingetjenesten)

For å oppnå tillit må det gis bekreftelse, mener den samme informanten: *“Det handler først og fremst om å gi en bekreftelse av folks opplevelse, dette for å oppnå tillit hos folk”* (Informant 7, Flyktingetjenesten). Her påpeker informanten på hvilken måte tillit kan skapes.

“Ved å vise dem at du er på deres side og har en forståelse for at de er redde ved for eksempel å si: «jeg forstår det du sier....», «det stemmer, eller nei, det stemmer ikke helt det du har hørt fordi....», «jeg skjønner godt at du er redd for barnevernet»....” Det er helt naturlig at folk er redd for barnevernet. Til og med norske familier er redd for barneverntjenesten, de fleste hvertfall.” (Informant 7, Flyktingetjenesten)

Under flere av intervjuene påpekes viktigheten av å anerkjenne den oppfatningen minoritetsfamiliene har, og heller gi dem en korrekt informasjon om hvilken rolle barnevernet har i samfunnet. Det holder ikke å kun snakke om den positive siden av tjenesten, men heller anerkjenne, gi dem forståelse og medfølelse. Dette regnes som viktige nøkkelfaktorer for å bygge tillit. Videre hevdes det: *“Vi må legge forholdene til rette og være behjelpelige. Det å ta vare på disse familiene i samfunnet vårt, det er den viktigste måten å forebygge mistillit til barneverntjenesten.”* (Informant 7, Flyktingetjenesten)

6.1.3 Tillit og kjønnsforskjeller

Funn i denne studien viser at mange kommunale ansatte opplever at minoritetsfamilier, spesielt mødre, har frykt og mistillit til barnevernet.

“En mor i undervisningen er veldig redd for barnevernet. Hun bekymrer seg for at barnevernet skal komme og frata henne barna. De har hørt rykter. Så prøver jeg å

forklare at de folkene som har fortalt dere slike historier har ikke fortalt hele historien. De har ikke fortalt hva som er deres feil i saken.” (Informant 3, Voksenopplæring)

Informanten gir uttrykk for sympati for den frykten og mistilliten disse familiene sitter med. Vedkommende prøver å forsvare barnevernet ved å fortelle dem hvilke oppgaver de har, og hva hensikten er med en slik tjeneste. *“Barnevernet er der for å beskytte barnet. Det er det veldig viktig å forklare dem. Jeg har forklart at de til og med kan ta kontakt med barnevernet selv hvis de har problemer hjemme med barna.”* (Informant 3, Voksenopplæring)

Flere av informantene forteller at mistillit til barneverntjenesten er en realitet. Det hevdes også av flere at dette er noe som må jobbes mer med. Under flere av intervjusamtalene fremkom eksempelet med at barnevernet henter barna med helikopter. *“Helt alvorlig så trodde de at barnevernet kom i helikopter for å hente ungene, at det var en reell opplevelse. De trenger mer informasjon og kunnskap om barnevernet.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

En annen informant forteller lignende *“Faren som jeg underviste sa at han var helt sikker på at barnevernet kom og hentet barna fordi de har hørt historier om at de kommer med helikopter og kidnapper barna.”* (Informant 4, Flyktingtjenesten)

En informant poengterer at disse foreldrene, uavhengig av bakgrunn, bekymrer seg for sine barn. *“Når jeg snakker med foreldre så er de foreldre til sine barn, uansett kultur, språk og hvordan de tenker de skal gjøre ting. Det å ha barn og være bekymret for barna er likt om du er norsk eller ikke.”* (Informant 7, Flyktingtjenesten). Derfor oppleves det som en naturlig ting for flere av informantene, å få henvendelser fra bekymrede foreldre. Andre viser til at det norske barnevernet utsettes for mye negativitet, også av media. *“Barnevernet i Norge er så uheldig at bare negative sider av barnevernet kommer frem i medier eller sosiale medier.”* (Informant 5, Voksenopplæring)

6.2 Tverrfaglig samarbeid som nøkkelfaktor

Analysen viser at et tverretatlig samarbeid anses som nøkkelfaktor for å skape tillit til offentlige instanser, slik som barneverntjenesten. Mange hevder at et godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid kan bidra til styrking av forebyggende arbeid og tidlig innsats hos barnevernet. I tillegg til å skape en god relasjonskompetanse mellom kommunale ansatte og barnevernsansatte, og være med på å gi et godt utgangspunkt for å hjelpe minoritetsfamilier på best mulig måte. *“Det er klart hvis både barneverntjenesten og vi på en måte har samme forståelse eller fagforståelse av hva disse tingene [tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon, informasjonsflyt, språkbarrierer og kulturforståelse] betyr. Så vil det på en måte fremme et ekstra godt samarbeid”* (Informant 4, Flyktingetjenesten).

Videre viser analysen at tverrfaglig samarbeid er avhengig av flere faktorer, slik som kommunikasjon og informasjonsflyt mellom etatene. *“Jeg tror det fremmer et godt samarbeid hvis vi både har en bedre kommunikasjon og informasjonsflyt, og at det ikke bare gjelder når enkelte saker oppstår, men sånn generelt.”* (Informant 6, Introduksjonsprogrammet)

Flere etterlyser et tettere samarbeid mellom barneverntjenesten og kommunale tjenester, ettersom samarbeid mellom disse kan bidra til å hindre frykt for og mistillit overfor barnevernet hos minoritetsfamilier.

“Så det samarbeidet vi har hatt frem til nå har vært én gang pr halvt år eller kanskje én gang i året, hvor barnevernet kommet inn og har hatt en halv dag for eksempel fra kl. 09- 12, hvor de har fortalt om hva barnevernet er og hva som er barnevernets jobb. Det er for lite. Skulle ønske vi kunne ha et tettere samarbeid, hvor de kom oftere på besøk og snakket om sine oppgaver.” (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

Dette viser at kommunale tjenester tilrettelegger for tiltak, hvor de tilbyr kursdager med barnevernet på besøk, noe som gir dem muligheten til å fortelle om sine tjenester og svare på spørsmål fra elevene. Flere av informantene snakker positivt om slike kursdager, og ønsker at det skulle vært oftere. Noen utdypet:

“Vi har invitert barnevernet og snakket med de. Du ser en forandring hos minoritetslevene våre fra før møte med barnevernet, og til etter møte med barnevernet.” (Informant 5, Voksenopplæring)

En annen hevder at når eksperter på feltet snakker om barnevernets arbeidsoppgaver så vil det øke tillit til tjenesten. *“(…) det er viktig at de som er eksperter på sitt felt kommer og holder foredrag og informerer om sine tjenester. Dette styrker tilliten samtidig som det avkrefter rykter og myter om barnevernet”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet). Viktigheten av at barnevernansatte holder foredrag understrekes av flere, blant annet sier én av dem *“Vi inviterer folk fra barnevernet for at de skal representere barnevernet og fortelle om positive saker og ikke bare om de negative sidene av barnevernet.”* (Informant 2, Voksenopplæring) For få kursdager med barnevernsansatte på besøk begrunnes av noen informanter med tidsmangel, lite ressurser og underbemanning. *“Vi har fått beskjed om at vi dessverre ikke har kapasitet til å drive kurs. Lite tid kan være avgjørende. Kanskje underbemanning.”* (Informant 2, Voksenopplæring)

Noen erfarer at minoritetsfamilier danner seg et negativt bilde av at kommunale tjenester har samarbeid med barneverntjenesten. Dette øker risikoen for frykt og mistillit:

“Samarbeid med barnevernet gir hele tiden fare for mistillit hos familiene. Fra mitt ståsted bør samarbeid være på en sånn måte at jeg presiserer at jeg er ikke barnevernet, og at jeg liker å samarbeide og bidra med hjelp i saker hvor familier er representert og tilstede. Dette for å skape tillit hos disse familiene.” (Informant 7, Flyktningetjenesten)

Samarbeidet mellom kommunale tjenester og barneverntjenesten er ikke alltid like enkelt, ifølge de fleste informantene. Noen opplever uklar ansvarsfordeling, og dårlig samarbeid med barnevernet.

“På et møte så har vi fått beskjed om at vi [barnevernet] ikke har kapasitet og mulighet, men at dette er introduksjonsprogrammet og det kan du følge opp. Det gjør meg litt sint, rett og slett. Det er ikke introduksjonsprogrammet sitt fagfelt å arbeide med barn, og det er ikke innenfor mitt mandat. Barnevernet kan ikke si fra seg sin jobb fordi familier er på introduksjonsprogrammet.” (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

Det presiseres likevel, av en annen informant, viktigheten av å være profesjonell i sitt arbeid, og ikke ha nedlatende holdning til barneverntjenesten, da dette kan forårsake mistillit hos familiene. *“For å skape tillit kan vi heller ikke si noe nedlatende om barneverntjenesten til foreldrene, det kan vi ikke, det gjør vi ikke.”* (Informant 4, Flyktningetjenesten)

6.3 Faktorer som påvirker tillit i kommunalt arbeid med minoritetsfamilier

Faktorer som ansatte i kommunale tjenester fremhever som tillitsskapende for barnevernets arbeid med minoritetsfamilier er; informasjon, kommunikasjon og språkbarrierer.

6.3.1 Tilpasning av informasjon

De aller fleste informanter påpekte at det er avgjørende at barneverntjenesten selv er aktiv med informasjonsflyt til nyankomne familier, for å forebygge mistillit hos dem. En av informantene sa følgende: *“(…) når jeg spør barnevernet om de kan komme og holde kurs, da bør de egentlig takke ja og komme.”* (Informant 2, Voksenopplæring) Her etterlyser informanten initiativ og engasjement fra barnevernsansatte når de får tilbud om å komme for å holde kurs for minoritetsgrupper i Flyktningetjenesten. Et slikt engasjement er noe som flere av informantene påpeker og sier at de savner fra barneverntjenesten. En annen informant har erfart at minoritetsselevene endret oppfatning om barnevernet og dets oppgaver ved å delta på et kurs hvor de fikk nyttig informasjon om barneverntjenesten. *“Vi har invitert barnevernet og snakket med dem. Du ser en forandring hos elevene før og etter møte med barnevernet, i begynnelsen nektet de å komme inn fordi de var så redde.”* (Informant 5, Voksenopplæring)

For at informasjonen skal bli formidlet riktig til målgruppen, fremhever flesteparten av informanten viktigheten av å bruke tolketjenesten. Dette begrunnes med *“Vi har tolk for at alle skal forstå, og informasjonen bør være på et enkelt nivå slik at alle forstår beskjeder og informasjonen som kommer”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet). Det hevdes videre av informanten: *“Vi kan ikke kontrollere hvor god tolken er, akkurat som vi ikke har garanti for hvor god tolken er til å oversette alle de ulike begrepene.”* (Informant 6, Introduksjonsprogrammet) Videre sier en annen informant;

“Jeg vil poengtere at ikke alle tolker vi bruker er like gode, og at kommunen ikke har høy nok standard på de tolkene vi bruker. Jeg har møtt både gode og dårlige tolker. Jeg stiller spørsmål om det som jeg har blitt sagt har blitt tolket slik den skal.”

(Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

En annet punkt som fremkom i analysen er samtykkeerklæring. Mange av minoritetsfamiliene er ukjente med dette, og det kreves dermed tilpasset og tilstrekkelig informasjon før de samtykker. Tolketjenesten kan bidra til at de har kontroll på hva de deler av informasjon om seg selv, noe som også er med på å bygge tillit. Dette sier informanten:

“Å signere en samtykkeerklæring kan være ukjent for dem, og de vet ikke alltid hva det innebærer. Det er kjempeviktig at hvis familier på en måte kommer inn i barnevernet, så må de være helt sikre på at det ikke foregår noen informasjonsflyt om dem som de ikke har samtykket til.” (Informant 6, Introduksjonsprogrammet)

Det poengteres også at *“Hvis noen familier skulle oppleve at her har det foregått informasjonsflyt på tvers av hva de har samtykket til, så vil det være skadelig.”* (Informant 6). Samtidig hevder flere av informantene at det hadde vært mye lettere hvis man hadde fysisk møte med tolken, fordi det er lettere med toveiskommunikasjon. *“Alle informasjon som skal gis ut tar mye lengre tid og vi bruker mye telefontolk. Det hadde kanskje vært lettere om man hadde oppmøtetolk som kunne vært tilstede og lest kroppsspråket også.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

Grunnen til at det ofte benyttes tolk i ulike sammenhenger er for å unngå misforståelse og for å forebygge mistillit. (...) *“Språkbarrierer kan være årsaken til misforståelse. Eller at våre deltakere, på grunn av begrenset språkkunnskap, mister den rettigheten de har. Derfor bruker vi tolketjenesten for å oppnå en bedre informasjonsflyt og at vi kan forebygge mistillit på den måten.”* (Informant 2, Voksenopplæring)

En annen informant sier at det å gi faktabasert informasjon også er med på å skape tillit. *“Det å gi tilstrekkelige, faktabaserte opplysninger tror jeg kan være med på å skape tillit. Det kan bidra til at de forstår hva som kan være lurt å gjøre, og hva som kanskje ikke så lurt å gjøre.”* (Informant 4, Flyktningetjenesten). Analysen viste at flere påpekte viktigheten av å tilføre kunnskap om barneverntjenesten. Det hevdes; *“Vi nødt til å ha god kommunikasjon og*

informasjonsflyt, og da tenker jeg at hvis vi klarer å få det til så vil vi forhåpentligvis tilføre kunnskap om barnevernet som de ikke nødvendigvis har fra før av.” (Informant 6, Introduksjonsprogrammet)

Viktigheten av informasjon nevnes ved flere anledninger av flere informanter. Det sies blant annet at

“Det er kjempeviktig at den informasjonen som gis kan forklare tydelig nok hva som er barnevernets oppgave, det å ha fokuset på at barn skal ha det bra. Fordi jeg tror at veldig mange flyktninger har et stort behov for å få mer informasjon og veiledning om hvordan vi tenker det skal være å være foreldre. Der tror jeg at barnevernet også har en jobb å gjøre.” (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

Ettersom det er mange feilantakelser om barnevernet i minoritetsmiljøer, opplever flere kommunalt ansatte utfordringer med å endre denne negative holdningen. Dette gjøres ofte gjennom informasjon og kunnskap om barnevernet. *“Vi prøver å informere og gi kunnskap om at barnevernet ikke tar barna med en gang, det er en lang prosess og det er mye som skal til for å ta barnet fra foreldrene.”* (Informant 2, Voksenopplæring)

En annen informant ønsker å ansvarliggjøre offentlige instanser til å forebygge mistillit ved å informere godt om barnevernet. *“Det offentlige må samarbeide for å gi riktig og tilpasset informasjon for hjelpe minoritetsgrupper, slik at når det oppstår problemer så vet de fra hvem eller hvor de kan søke hjelp.”* (Informant 5, Voksenopplæring)

En annen informant forteller om konsekvensen av manglende informasjon. *“Dersom barnevernet ikke gir tilstrekkelig informasjon er det fare for at flyktningfamiliene hører på de som har dårlig erfaring med barneverntjenesten.”* (Informant 7, Flyktningetjenesten) Videre fremheves viktigheten av at barneverntjenesten sørger for tilrettelegging av informasjon til målgruppen.

“Det viktig å poengtere at barnevernet selv er ansvarlig for å tilrettelegge for at riktig informasjon når ut til denne gruppen av befolkningen. En anerkjennelse av deres redsel for barnevernet er viktig å vise. “Jeg sier til disse foreldrene at det er du som kan komme med informasjon til barneverntjenesten, slik at de kan hjelpe deg på en

best mulig måte, og den angsten du har for barnevernet, den forstår jeg og den er lik for norske foreldre også.” (Informant 7, Flyktingetjenesten)

6.3.2 Kultur

Kultursensitivitet anses som sentralt og er en nøkkelfaktor for å skape tillit, ifølge analysen. Det å vise respekt, medforståelse, medfølelse til minoritetsfamiliene, og forsøke å forstå kulturen familien kommer fra kan bidra til økt tillit.

“Det er en kjempemangel fordi de møter familier med kanskje litt stereotypisk holdning overfor minoritetsfamilier, (...) uten å se hva som helt konkret gjelder for den familien. Det andre er at man har ikke den kultursensitiviteten, det er ganske mangelvare.” (Informant 4, Flyktingetjenesten)

Manglende kunnskap kan forårsake misforståelser, mistillit og frykt for offentlige instanser. En informant sier: *“har en opplevelse av at barnevernet har liten kulturforståelse eller lite erfaring med en annen kultur. Derfor er økt kunnskap og kompetanse hos barnevernsansatte svært viktig.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet) En annen poengterer dette med at *“Barnevernet er opptatt av regler og glemmer den kulturelle forskjellen som finnes.”* (Informant 3, Voksenopplæring)

Analysen viser at mange av informantene påpekte at minoritetsforeldre opplever utfordringer rundt barneoppdragelse. Fordi norsk barneoppdragelse og norsk foreldreskap er nokså ulike deres egen. Det ble påpekt som følgende: *“Jeg tror mange av flyktingene kanskje blir bekymret veldig tidlig, fordi de mener at de ikke er.... at de blir fortalt at de er ikke gode nok foreldre.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

Flere påpekte at vold anses som en del av barneoppdragelsen, dette gjelder spesielt foreldre som har bakgrunn fra Midtøsten. Dette begrunnes med at foreldre kanskje selv har opplevd oppdragervold i barndommen, og dette tar de med seg videre i oppdragelsen av sine egne barn. *“De sier ofte under samtalene, at det er sånn jeg har vokst opp og sånn har jeg lært det, jeg kan ikke forstå hva som er galt med det. For eksempel dette med å slå barna.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet) Noen av informantene merket seg at minoritetsforeldrene tenker at fysisk straff er en god strategi for barneoppdragelse, og illustrerer det med dette

sitatet; (...) *“for eksempel dine barn da, gjør de som du sier? Jeg må le litt fordi det er ikke alltid mine barn lytter heller. Noen av foreldrene tenker at fysisk avstraffelse er løsningen.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

Flere av informantene påpekte at foreldreveiledningskurs anbefales på det sterkeste til disse nyankomne minoritetsforeldrene, som en indikator på hvordan samspillet mellom barn og voksne er ment å foregå i det norske samfunnet. (...) *“Jeg tror at veldig mange flyktninger har et stort behov for å få mer informasjon og foreldreveiledning om hvordan foreldre skal være. Der tror jeg at barnevernet også har en jobb å gjøre.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet). Videre sier en annen informant: *“Grådig viktig for barnevernet at foreldrene forstår at vi hjelper dem fra en oppdragelseskultur over i en annen, og at det ikke gjort med et knips.”* (Informant 6, Introduksjonsprogrammet). Mange av informantene viser til at foreldreveiledningskursene er effektive, og at de har fått positiv respons fra mange av minoritetsforeldrene.

“Kursene ICDP eller COS har vært en øyeåpner for hvordan man kan ha et annet samspill med barna sine enn det man er vant til selv. For eksempel dette med å snakke med barnet og ikke bare til barnet. Det har vært en god opplevelse for mange familier.” (Informant 3, Voksenopplæring)

Noen påpeker at minoritetsforeldre får tilbud om foreldreveiledning allerede ganske tidlig i introduksjonsprogrammet. Dette kan være med å bidra, ifølge informantene, til at foreldre får kunnskap om hvordan de kan støtte barnet sitt emosjonelt, og gi dem omsorg og kjærlighet. De får også innblikk i hvordan de kan følge opp barnet på skolen og i fritiden.

Videre blir de fortalt i foreldreveiledningskurset at psykisk og fysisk vold er ikke god løsning, og hvordan dette blir reagert på av det norske systemet. Dette er tiltak som gjennomføres for å hindre mistillit til barneverntjenesten. *“Man ønsker et bredere perspektiv hos foreldrene, at de skal få en forståelse for hva foreldreskap i Norge innebærer.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

En annen informant fremhever også at “Foreldreveiledningskurs er kjempeviktig. Det handler om å være foreldre i det norske samfunnet fordi det å være foreldre i Kongo og foreldre i Norge, det er to vidt forskjellige ting.” (Informant 6, Introduksjonsprogrammet)

Det vises også til at minoritetsfamilier trenger tid for å forstå det norske systemet og kulturen. Det må vises hensyn til og gis rom for å få innsikt i den nye kulturen. (...) *“Vi kan ikke forandre noen som har vokst opp i 30 år i Syria eller Libanon eller Baghdad på 1-2-3 når du er i Norge, ting tar tid.”* (Informant 5, Voksenopplæring). Videre sier en annen *“Det er en prosess, og foreldre må få lov til på en måte å jobbe seg over fra det gamle til det nye.”* (Informant 6, Introduksjonsprogrammet)

Flere av informantene sier at mangel på kulturell kompetanse og forståelse i noen tilfelle kan medføre at barnevernet griper inn i familien uten å ha en god nok begrunnelse. Dette kan da være med å skape mistillit og frykt blant minoritetsfamilier. *“Å gripe inn i familielivet kan oppleves dramatisk. Det kan være veldig frustrerende fra foreldres perspektiv. De kan dra seg i håret og være forbannet fordi de syns det er en helt forferdelig måte å bli møtt på.”* (Informant 4, Flyktningetjenesten)

6.3.3 Kommunikasjon, formidling og dialog

Informantene legger ikke skjul på at de møter ulike utfordringer på veien når det gjelder kommunikasjon med minoritetsfamilier. Dette på grunn av språkbarrierer og kulturforskjeller. Men flesteparten av informantene var tospråklige selv, og de var kjent med ulike utfordringer i forbindelse med språk og kommunikasjon.

Mange påstår at de gjør alt de kan for å fremme en god kommunikasjon. *“Jeg tenker at kommunikasjon er svært viktig. Vi må ha evne til å møte dem og å være ærlige på hva som faktisk er jobben til barnevernet, både på godt og ondt.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

Ett av tiltakene som kommunale tjenester sørger for er å ha tolk til stede under undervisningene, hvor tematikken er om barneverntjenesten. Dette er spesielt viktig for å unngå feiltolkning av budskapet. *“Dårlig kommunikasjon med minoritetsgrupper, kan lett føre til misforståelser.”* (Informant 3, Voksenopplæring)

“Kommunikasjon på morsmålet, gjerne med folk som har litt kunnskap om den kulturen som de kommer fra, hjelper stort.” (Informant 5, Voksenopplæring)

Noen mener at svikt i kommunikasjon kan være det som i størst grad fører til frykt og mistillit. *“Største problemet er svikt i kommunikasjon mellom barnevernet og minoritetsgrupper. Dette kan resultere i frykt og mistillit hos minoritetsfamilier.”* (Informant 3, Voksenopplæring)

Å ha en god kommunikasjon betraktes også som verdifullt og viktig når det gjelder samarbeid mellom tjenestene. *“Jeg tror det fremmer et godt samarbeid hvis vi både har bedre kommunikasjon og informasjonsflyt, ikke bare når det gjelder enkeltsaker som oppstår, men sånn generelt.”* (Informant 6, Introduksjonsprogrammet)

Videre sier en annen informant:

“Jeg vil tro at dette med kommunikasjon, informasjonsflyt og tverrfaglig samarbeid vil fremme den tjenesten. Vi kan kanskje på en helt annen måte bidra til at den frykten og mistilliten... den forsvinner nok kanskje ikke helt, men at den kan bli mye mindre.” (Informant 6, Introduksjonsprogrammet)

Dette poengteres også av flere. *“Vi prøver å skape tillit fordi med den frykten kommer du ingen vei. Som sagt, det å snakke sammen, kommunikasjon og det å ha dialog.”* (Informant 5, Voksenopplæring). Et flertall av informantene gir uttrykk for at barneverntjenesten bør bli mer aktiv med å bruke tolk i de sakene hvor minoritetsforeldre har vansker med det norske språket. Dette fordi det lett kan resultere i at budskapet ikke når frem eller misforstås. En av informantene påpeker dette ved å si: *“Vi har alltid tolk når vi går gjennom disse temaene, fordi vi stort sett har deltakere som er på veldig ulike nivåer.”* (Informant 6, Introduksjonsprogrammet)

Noen av informantene påpekte at det er avgjørende å bruke tolk når de vil formidle viktig informasjon. *“En barnevernsleder kom og fortalte om barnevernet. vi hadde da tolk fordi alt skulle være tilrettelagt slik at alle forstår, og det bør være på et enkelt nivå slik at alle forstår beskjeden og informasjonen som kommer.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

På en annen side oppleves det å bruke tolk til tider utfordrende, fordi man vet ikke om tolken er god nok eller ikke. *“Vi kan ikke kontrollere hvor god tolken er, akkurat som vi har ikke garanti for hvor god tolken er til å oversette alle de ulike begrepene.”* (Informant 6, Introduksjonsprogrammet) Noen påpekte at kommunen ikke har noe særlig krav til de tolkene

som kommunale tjenester benytter. *“Jeg vil poengtere at ikke alle tolker vi bruker er like gode, og at kommunen ikke setter høy nok standard på de tolkene som brukes.”* (Informant 1, Introduksjonsprogrammet)

Analyse viser at informasjonen bør være tilpasset mottakernes språknivå, for å unngå misforståelse. *“Veldig mange av våre deltakere har begrenset språkkompetanse.”* (Informant 2, Voksenopplæring) Noen mente at det å kommunisere med minoritetsforeldrene er utfordrende, spesielt når de strever med språket. *“I tillegg er det utfordrende i forhold til at de har språkbarrierer”* (Informant 4, Flyktningetjenesten)

7.0 Diskusjon

I denne delen av oppgaven diskuteres nå analyseresultatene i lys av det teoretiske rammeverket og tidligere forskning. Formålet har vært å besvare følgende forskningsspørsmål: *“Hva påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet ifølge ansatte i introduksjonsprogrammet, flyktningetjenesten og voksenopplæringen?”*. Funnene har vært resultat av analyse av syv individuelle, semistrukturerte intervjuer av ansatte som arbeider i tre ulike kommunale tjenester og arbeider tett med minoritetsfamilier.

7.1 Tillitsutfordringer mellom minoritetsfamilier og norsk barnevern

Funn i denne studien viser at det er mange og sammensatte faktorer som er med på å påvirke og forme minoriteters tillit til det norske barnevernet. De fleste informantene nevner blant annet at negative holdninger, frykt og mistillit eksisterer allerede før disse familiene kommer i kontakt med barnevernet. I lys av teoretisk perspektiv kan dette tolkes med at tilliten er preget av tillitskulturen minoritetsfamiliene kommer fra. Men samtidig hevdes det at gjennom utdanning kan man forsøke å gjenoppbygge tilliten (Rønning & Starrin, 2009, s. 25). Mistilliten forbindes ofte med en forestilling om at hovedoppgaven til barnevernet er å ta barna fra foreldrene sine. Flere kommunalt ansatte opplever dette som en utfordring da det krever mye ressurser og tid å endre negative holdninger hos disse minoritetsfamiliene. Som en del av forebyggende tiltak tilrettelegger og inviterer ansatte i Introduksjonsprogrammet, Flyktningetjenesten og Senter for voksenopplæring til jevnlig besøk av barnevernsansatte, som en del av deres undervisningsopplegg.

De inkluderte informantene i denne studien, som jobber i kommunale tjenester og ofte har tett samarbeid med minoritetsforeldre, forsøker å snakke om det norske barnevernet når det kommer opp som et tema. Til tross for at de ikke har inngående kunnskap eller kompetanse om hvordan barnevernet jobber, forsøkes det å avmystifisere historier og rykter. Noen av informantene hevder at de føler ansvar for å forsvare barnevernet når minoritetsfamilier gir uttrykk for mistillit, fordi konsekvensen for mistilliten gjør at disse familiene ikke tar kontakt, og som igjen resulterer i at de ikke tar imot den hjelpen de har behov for. Dette er i tråd med undersøkelsesrapporten av Ipsos (2017, s. 25), som viser at minoritetsbefolkningen har lavere kjennskap til barnevern som tjeneste i forhold til andre tjenester.

Lav kjennskap affiserer tilliten til tjenesten, og lav tillit medfører at minoritetsforeldre unngår å be om hjelp fra barnevernet. Berg et al. (2017, s. 68) finner også at de fleste minoritetsfamiliene har mangelfull forhåndskunnskap om barnevernet. Samtidig kommer disse familiene fra land som ikke har liknende hjelpesystem i samfunnet. Alle disse faktorene bidrar til å skape frykt og skepsis (Berg et al., 2017, s. 68).

På en annen side hevder noen av informantene at den negative fremstillingen av barnevernet også er delvis riktig, fordi de fleste barnevernssaker som havner i media, baserer seg på ekte historier om barn og unge som har vært involvert med barneverntjenesten. Dette spiller en svært viktig rolle, ifølge informantene, da det er med og påvirker og skaper tilliten til barnevernet. Dette stemmer overens med forskningen, som påpeker hvordan omdømme og tillit til det norske barnevernet påvirkes og skapes når ulike barnevernssaker presenteres i medier (Stang, 2007; Ask, 2000; Urdal, 2012). Informantene, spesielt fra introduksjonsprogrammet og flyktningetjenesten, opplever dette utfordrende da fremstillingen i media ofte er ensidig, og de mener at det er større tendens at den negative siden av barnevernet overskygger den positive siden.

Johannesdottir (2013) påpeker også i sin artikkel at barnevernsarbeidere ofte er redde for å snakke med medier, i frykt for å bli feiltolket eller bryte den lovpålagte taushetsplikten. På den andre siden tar ikke journalister kontakt fordi de antar at de ikke får noen respons fra barnevernet. Dermed blir saker som omtales i media svært ensidig presentert, og fører til feiloppfatning, frykt og mistillit til barnevernet (Johannesdottir, 2013). Dette kan tydelig sees i intervjuene med mine informanter, der flesteparten hevder at det norske barnevernet utsettes

for mye negativitet av mediene, noe som forsterker og bekrefter mistilliten. Dette stemmer med forskning, som viser at folk flest innhenter informasjon om barnevern fra medier (Ogden, 1993, 1996; Berntsen, 2006, sitert i Johannesdottir, 2013). Noen av informantene fra voksenopplæringen mener også at det er uheldig at kun de negative sidene av barnevernet blir belyst i medier. Derfor forsøker informantene å invitere personer som har positive erfaringer og opplevelser med barnevernet, for å frembringe de positive sidene ved barnevernet. De påpeker også viktigheten av at gode historier blir belyst i medier, ikke bare den negative siden.

Videre viser funn at ansatte i kommunale tjenester opplever at minoritetsfamilier som deltar i Introduksjonsprogrammet, Flyktingetjenesten eller Senter for voksenopplæring, har en tendens til å ha større tillit til dem enn barnevernsansatte. Noen av informantene opplever at minoritetslevene ofte kommer etter endt kursdag om barnevern, og forteller at de ikke har tillit til barnevernet og opplever dem som lite troverdige. Mens andre informanter har en annen opplevelse. For eksempel forteller en informant fra voksenopplæringen at minoritetslevene endret mening etter møte med barnevernet. Først var de redde og ofte negative, men etter å ha fått informasjon og mulighet til å stille spørsmål fikk de et annet perspektiv på barneverntjenesten. De uttrykte at de kunne stole på barnevernet da hensikten deres er å hjelpe. Flere av informantene snakket positivt om slike seminarer med barnevernsansatte på besøk. Gjennom «brigding» kan barnevernsansatte fremme institusjonell tillit hos minoritetsgrupper. Dette ved å gi tilpasset og tilstrekkelig informasjon om barnevernet, og dets rolle i samfunnet, avkreftede myter og feiltakelser som finnes om barnevern.

Et annet funn som ble gjort i denne studien, var at flesteparten av informantene hevdet at informasjonskilder, slik som sosiale medier eller det de har hørt fra venner, slektninger og bekjente, ofte er med på å forårsake eller forsterke misoppfatning av barnevernet som offentlig hjelpetjeneste. Berg et al. (2017, s. 68) påpeker også i sin forskning at barnevernet har et dårlig omdømme i minoritetsmiljø til tross for at mange av disse ikke har hatt direkte kontakt med barnevernet selv. For å øke tilliten og skape positive holdninger, mener informantene ved de tre tjenestene, at det er behov for bedre tilpasset informasjon, og økt kulturkompetanse og kulturforståelse i barnevernet, noe som også er i tråd med rapporten til Ipsos (2017, s. 5-8). Videre hevdet en informant ved flyktingetjenesten at nøkkelen til å bygge tillit er å anerkjenne opplevelsen og den oppfatningen minoritetsfamilier har om

barnevern. Dette var noe som ble belyst under flere av intervjusamtalene. Fordi en anerkjennelse og bekreftelse kunne gitt dem muligheten til å forsvare barnevernet ved å fortelle de faktiske arbeidsoppgavene og rollen som barnevernet har i det norske samfunnet. Flere av informantene kunne kjenne seg igjen i bekymringer som minoritetsforeldre hadde for sine barn. Det ble påpekt at det å være foreldre kan være krevende.

Barnevernsansatte har skjønn i sin implementering og tolkning av barnevernlovgivningen. Flere av informantene opplever at minoritetsforeldre har inntrykk av at barnevernssaker behandles tilfeldig og avhenger av personlige egenskaper hos den enkelte saksbehandler. Dette kan sees på som å skape en skepsis og utrygghet i forholdet mellom tjenesteyter og mottaker (Kumlin og Rothstein, 2005, s. 348-349). Min studie viser at informantene begrunner mistilliten med at minoritetsfamilier mistenker at deres behov *ikke* blir vurdert på riktig grunnlag. I frykt for å bli feilvurdert, kan de tilbakeholde informasjon, og ønsker å fremtre som gode og omsorgsfulle foreldre overfor barnevernet. Dette skaper ringvirkninger på den måten at når barnevernet oppdager at foreldre ikke fremlegger alt av opplysninger, blir konsekvensen at barnevernet mister tilliten til foreldrene, noe som er i tråd med forskningen til Fylkesnes et al. (2015) som også løfter frem dette.

Det er relevant å påpeke at flere hevder at minoritetsfamilier opplever at barnevernet viser lite forståelse eller har manglende kulturkompetanse og kultursensitivitet for deres kulturelle bakgrunn, noe som resulterer i de mener at avgjørelser som tas av barnevernet baseres ofte på feilaktig grunnlag. Dette er i tråd med artikkelen til Eide & Rugkåsa (2015) og med forskningen til Fylkesnes & Netland (2012, s. 230-231). I lys av Putnams forståelse av sosial kapital, må folk stole på hverandre for at det sosiale nettverket i samfunnet skal fungere (Herreros, 2004, s. 10). Her må både minoritetsfamilier ha tillit til at barnevernet gjør jobben sin, basert på retningslinjer og lovverk, og barnevernet skal også kunne ha tillit til at disse foreldrene legger frem nødvendig informasjon, slik at det skal kunne iverksettes riktige tiltak og hjelp, som skal imøtekomme behovene disse familiene har. Fylkesnes et al. (2015, s. 94) hevder også i sin forskning at barnevernet er avhengig av tillit og legitimitet i befolkningen for å kunne oppnå målsettingen om å hjelpe utsatte barn, unge og familier.

Barnevernet som institusjon består av mange sammensatte arbeidsoppgaver og ansvarsområder. Fokus på å formidle kunnskap om institusjonen, strukturen, deres posisjon i samfunnet til nyankomne til Norge vil kunne bidra til å bedre forholdet til institusjonen. Å sitte med korrekt kunnskap og informasjon fører til mere realistiske forventninger i møte med

institusjonen. Samtidig vil det redusere sannsynligheten for frustrasjon, skuffelse og mistillit finner sted.

For å koble dette til studiens forskningsspørsmål kan vi se på til etniske minoritetsgrupper som får undervisning i introduksjonsprogrammet og voksenopplæringen. Her tilegner de seg mye samfunnskunnskap. På den ene siden kan det være problematisk å bruke utdanningsnivå som et mål på kunnskap om institusjoner, fordi utdanning i seg selv er et omfattende fenomen, som består av mer enn bare typen kunnskap, og inneholder faktorer som kan påvirke tilliten basert på andre årsaksforhold. Dermed må utdanningsprosessen sees i kontekst med sosialiseringprosessen, hvor man innarbeider forskjellige typer verdier. Derfor skal man nødvendigvis være varsom med å konkludere med at *mer* kunnskap om institusjonen er den eneste årsaken til institusjonell tillit, tvert imot må man ta i betraktning at andre faktorer også kan ha påvirkningskraft på tilliten.

Luhmann & Mortensen (1999) sier at tillit ofte er en konsekvens av kontakten mellom to parter over en lengre periode. Derfor er et minimum av kontakt nødvendig for at det i det hele tatt skal kunne eksistere en tillitsrelasjon, og noen tillitsrelasjoner bruker lengre tid på å etableres enn andre. I disse tilfellene får man anledning til å teste ut relasjonen.

Kontakt kan være både tillitsskapende og årsaken til at mistillit oppstår (Gulbrandsen, 2007, s. 198). På den ene siden kan det - hvis kontakten viser at institusjonen, i dette tilfelle barnevernet, ikke etterlever tilliten - medvirke til at mistillit oppstår og kontakten elimineres. På den andre siden kan langvarig kontakt være en indikator for vedlikehold og forsterkning av tillit (Gulbrandsen, 2005, s. 121). Gjennom kontakten får individet kjennskap til institusjonens verdigrunnlag. Hvis de deler samme verdier medfører det til større tillit, fordi likhetstrekk i verdier kan gi følelse av tilhørighet, anerkjennelse og gjenkjennelse til individet.

7.2 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid i barnevernkontekst

Basert på barnevernloven (1992) skal barneverntjenesten samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når det er til barnets beste. Studiens funn tyder på at tverrfaglig samarbeid anses å være en nøkkelfaktor for å skape tillit. Flere av informantene hevdet at de er avhengige av et godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid for å kunne hjelpe minoritetsfamilier på best mulig måte. Felles fagforståelse, god kommunikasjon og

informasjonsflyt på tvers av tjenester var faktorer som ble nevnt som viktige og avgjørende for å forebygge mistillit hos minoritetsfamilier.

Informantene fra Introduksjonsprogrammet og Flyktingtjenesten uttrykte misnøye over det tverrfaglige samarbeidet med barnevernet. På den ene siden ønsker informantene at barnevernansatte kommer ofte på besøk, og løfter frem den viktige rollen barnevernet har for å bygge og øke tilliten til tjenesten hos minoritetsfamilier. På den andre siden hevder barnevernansatte, ifølge informantene, at de ikke har kapasitet eller ressurser, og for stort arbeidspress til å kunne holde foredrag jevnlig. Ifølge informantene er nedsatt bemanning, ressursmangel og dårlig tid grunnen til at besøk av barneverntjenesten reduseres til 1-2 ganger i løpet året, og dette vanskeliggjør det tverrfaglige samarbeidet.

Informanter fra Introduksjonsprogrammet uttrykte frustrasjon over en udefinert ansvarsfordeling i det tverrfaglige samarbeidet. De hevdet dette påvirket samarbeidet samt tillitsforholdet mellom barnevernet og minoritetsfamilier. Da det bidro, ifølge informantene, at myter, rykter og feiloppfatninger ikke blir avklart da begge parter forskjøvet ansvaret på hverandre. Ifølge Glavin & Erdal (2013) er forpliktelsen til samarbeid klare retningslinjer, og det at alle er kjent med innholdet i samarbeidskontrakten. Det å ha tydelig og definerte roller i samarbeidet, vil kunne lette samarbeidet både for kommunalt ansatte og barneverntjenesten. Ødegård (2016, s. 117) påpeker også viktigheten av tverretattlig samarbeid for å kunne yte hjelp overfor barn, unge og deres familier. Informantene mener at barnevernansattes rolle i det tverrfaglige samarbeidet er svært viktig, da de er "eksperter" på sitt felt, og kan svare på eventuelle spørsmål og henvendelser fra minoritetsfamilier. Det kan også tolkes som at informantene vil at barnevernansatte skal drive informasjonsarbeidet, som har større påvirkningskraft enn om de selv hadde snakket på vegne av barnevernet. Derfor etterspør flere av informantene bedre tverrfaglig samarbeid mellom barneverntjenesten og kommunale tjenester.

Til tross for utfordringer som finnes ved det tverrfaglige samarbeidet, poengterer for eksempel informant 4 fra Flyktingtjenesten at det er viktig at kommunalt ansatte opptrer profesjonelt i sitt yrke ved å holde seg nøytral, og ikke gir uttrykk for negative holdninger når temaet om barnevern blir diskutert i undervisningssituasjoner. Det kan forårsake mistillit hos familiene. Informant 4 fra voksenopplæringen ansvarliggjør offentlige instanser, blant annet tjenester som er i kontakt med minoritetsfamilier, da de kan være med å forebygge mistillit

ved å informere godt om barnevernet. Et godt tverrfaglig samarbeid mellom kommunale tjenester og barnevern kan medføre at familier som har behov for hjelp og støtte, får det tidsnok (NOU, 2009, s. 22). Flaten et al. (2013) hevder også i sin forskning at manglende tillit mellom samarbeidspartnere kan være en hindring for samhandling på tvers av tjenester. Det som anses som den største barrieren for samarbeidet mellom barneverntjenesten og kommunale tjenester er som oftest manglende kunnskap om hverandres rolle og arbeidsoppgaver (NOU 2000:12, s. 66), noe som samsvarer med funn i denne studien også opplever. Det kreves at samarbeidsinstansene skal kunne opprettholde en relasjon med hverandre ved å sette av tilstrekkelig tid og ressurser for å bli godt kjent med hverandre som personer og som etater. Det bidrar til at partenes forskjellige roller blir tydeligere, oppgavefordelingen lettere, og gir større kapasitet til samarbeidet (NOU 2000: 12, s. 66).

På den ene siden forteller informantene at aktiv deltakelse, engasjement, interesse og fokus på å skape et bedre og tettere tverrfaglig samarbeid, kan være en viktig bidragsyter for å forme tilliten til barnevernet i en positiv retning. På den andre siden opplever kommunalt ansatte at det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet mellom kommunale tjenester og barneverntjenesten oppleves som negativt, da minoritetsfamilier oppfatter at samarbeidet innebærer at kommunalt ansatte jobber med barnevernet bak deres rygg, og det øker faren for mistillit. En informant fra Flyktningetjenesten presiserer for minoritetsfamilier at samarbeidet har som mål å hjelpe familier som har behov for støtte og veiledning.

Videre forteller informanten at de har hatt saker hvor de har representert familier, og vært tilstede der når de har hatt behov for å snakke med noen, gitt dem råd og veiledning. På den måten har de klart å øke tilliten mellom dem og minoritetsfamilier. Noen av informantene opplever at de forsøker å opprettholde et godt samarbeid med barnevernet i håp om å kunne øke tilliten til tjenesten. Forskningen til Flaten et al. (2013) belyser at gjensidig tillit mellom barnevernsarbeidere og samarbeidspartnere, er essensielt i den hensikt til å yte hjelp til barnets beste.

For at samarbeidet skal kunne fungere best mulig, er det avhengig god ledelse, dette for å kunne implementere nødvendige tiltak for et tilfredsstillende samarbeidsforhold. Det som kjennetegner et vellykket samarbeid, ifølge Glavin & Erdal (2013), er forankring på ledelses- og politisk nivå. Dette bidrar til at samarbeidet består av forpliktelse, og det blir legitimt å investere i samarbeidet. Etersom det hevdes at barnevernansatte er preget av ressursmangel

og dårlig kapasitet, kan tydelige samarbeidsavtaler mellom kommunale tjenester og barneverntjenesten bidra til at de får muligens innvilget mer ressurser i form av mer tid, økonomi og bemanning. En styrking av det tverretatlige og tverrfaglige samarbeidet vil være fordelaktig for mange, både for minoriteter, kommunale tjenester og barneverntjenesten, og ikke minst for tillitsforholdet til barnevernet. Det tverrfaglige samarbeidet mellom kommunale tjenester og barneverntjenesten er kritisk for barnevernet, og samarbeidet er lovpålagt i henhold til barnevernloven (§ 3-2, 1992).

7.3 Nøkkelfaktorer for å øke tillit

7.3.1 Kommunikasjon og kvalifiserte tolker

Betydningen av kommunikasjon blir løftet frem av flere informanter under intervju samtalen. Å ha god kommunikasjon anses som essensielt for å hindre frykt og mistillit. God kommunikasjon blir sett på som en nøkkelfaktor for å avklare misforståelser og myter om barnevernet. For å belyse barnevernets rolle i samfunnet, og deres arbeidsoppgaver, hevder informantene at de er avhengige av å ha en god kommunikasjon, slik at budskapet fremkommer riktig hos minoritetsfamiliene. Berg & Paulsen (2015, s. 155) viser til i sin forskning at kommunikasjon spiller en rolle for hvorvidt foreldrene er tilfredse og om de har tillit til barnevernet eller ikke. utfordringer med språk og kommunikasjon skaper begrensninger i relasjonsbygging mellom norske velferdstjenester og brukere som har minoritetsbakgrunn (Helsedirektoratet 2009).

Thorshaug et al. (2010, s. 23) hevder at nøkkelen innen det flerkulturelle barnevernet er god kommunikasjon. Informantene fra denne studien forteller at svikt i kommunikasjon gir grobunn for misforståelser, frykt og mistillit hos minoritetsfamilier, spesielt når det gjelder barnevernets rolle. Dermed anses god kommunikasjon som verdifullt, og det er noe informantene i denne studien gir uttrykk for at de streber etter å oppnå. Et viktig poeng, som blir trukket frem av informant 6 ved Introduksjonsprogrammet, er at faktorer som god kommunikasjon, bedre informasjonsflyt og godt tverrfaglig samarbeid er sentrale for å kunne yte bedre tjeneste, samt redusere frykten og mistilliten. Dette kan sees i tråd med Eide & Rugkåsa (2015) som viser til at tillit danner fundament for kommunikasjon, samarbeid og formidling av informasjon.

Et annet gjennomgående tema som ble løftet frem under alle intervjusamtalene, var utfordringer med tolkebruk når det gjaldt kommunikasjon med minoritetsfamilier. En sentral utfordring var at personer som ble brukt som tolk, ofte hadde begrenset språkkunnskap eller ikke var tilstrekkelig kvalifiserte som tolk. Kommunale tjenester benytter en standardisert tolketjeneste uten å ha kjennskap til tolkens språkevne. Dette ses på som en ulempe, da det skaper usikkerhet om informasjonen blir formidlet riktig.

En annen utfordring med tolkebruk som framkom gjennom intervjuene var at enkelte minoritetsforeldre ble oppfattet til å ha tillitsproblemer med tolken, og derfor tilbakeholdt informasjon som de antok som sensitiv. Selv om tolken er underlagt taushetsplikt, uttrykte informantene at minoritetsfamilier var redde for at informasjonen ble lekket ut i minoritetsmiljøet, noe som samsvarer med funn til Fylkesnes et al. (2015), hvor det fremkom tillitsutfordringer mellom minoritetsforeldre og tolk basert på dette. Tillitsproblemet til tolker kan medføre at nødvendig informasjon ikke når frem og beslutninger tas på feil grunnlag, eller at familier ikke får den hjelpen de har behov for (Fylkesnes & Netland, 2012, s. 230-231). Med andre ord, det trengs mer kvalifiserte og kvalitetssikrede tolketjenester, da dette kan forebygge mistillit og hindre at misforståelser oppstår mellom minoritetsfamilier og barnevern.

Ifølge litteraturen blir tolketjenester ansett å være et nødvendig verktøy for å fremme tillit og gjensidig forståelse mellom barnevernet og minoriteter, i tillegg til å formidle likeverd og respekt (Eide & Rugkåsa, 2015). Kvalifiserte tolker kan bidra til færre misforståelser og være med på å bygge tillitsfulle relasjoner. Samtidig kan ukritisk bruk av ukvalifiserte tolk lett føre til at feiltakelser og misoppfatninger oppstår. Dette kan vanskeliggjøre etablering av tillit, da informasjonen går gjennom en tredjeperson. Informantene hevder at de har vært i situasjoner hvor tolken har benyttet egne formuleringer, selvvalgte ord og uttrykk, istedenfor å oversette direkte det som ble sagt.

Både Introduksjonsprogrammet og Flyktningetjenesten benytter seg hyppig av tolk, da minoriteter gjerne er nyankomne, og har vansker med språket. I tillegg bruker de disse tolkene til seminardager hvor barnevernet er på besøk. Informantene fra disse to tjenestene opplever store utfordringer med å finne kvalifiserte tolker. De bestiller fra tolketjenesten, som kommunen har samarbeidsavtale med, og tilfeldige tolker blir utvalgt og sendt til oppdraget. Telefontolk oppleves enda mer utfordrende, da kroppsspråket forsvinner, og informantene er usikre på om budskapet har nådd frem til målgruppen, slik hensikten var. Ifølge informantene

er bruk av tolk i noen tilfeller absolutt nødvendig, slik at minoritetsfamiliene får tilstrekkelig informasjon og veiledning om tilgang til tjenester, tiltak, hjelp og tilbud, som de ellers ikke kunne fått uten bruk av en oversetter.

Videre sier informantene at språkbarrierer kan være grunnen til misforståelser. Dermed bruk av tolk anses derfor som en faktor som fremmer tillit. Både Berg & Paulsen (2015, s. 154-155) og Fylkesnes et al. (2015) henviser til viktigheten av tolker, og nevner de ulike utfordringer som finnes ved manglende kompetanse hos tolker. Berg & Paulsen (2015, s. 154-155) argumenterer for at det er en barriere i kommunikasjonsferdigheter når tolken svikter, og Fylkesnes et al. (2015) påpeker også at tolk har en viktig rolle for hvordan minoritetsforeldre benytter seg av sin medvirkningsrett i barnevernssaker.

7.3.2 Økt kulturkompetanse og kultursensitivitet

Ansatte i kommunale tjenester møter minoritetsfolk fra forskjellige land og med ulik kulturell bakgrunn. Informantene fra de tre tjenestene forteller at på ene siden opplever minoritetsfamilier det overveldende å komme til et nytt land med fremmed kultur og samfunn, hvor det stilles andre krav og forventninger til dem som foreldre og deres barneoppdragelse, enn det de er vant til. På den andre siden strever de med ettervirkninger fra opplevelser de har med krig, vold og traumer fra hjemlandet. Det kan medføre at deres foreldrerolle ikke oppfyller de kravene som er i det norske samfunnet. Informant 4 forteller at barnevernet har en tendens til å gripe inn raskere i minoritetsfamilier enn majoritetsfamilier, da de fort blir mistenkeliggjort og sett på med “ugleøyner”. Dette er med på å påvirke tilliten til tjenesten og kan sees i sammenheng med forskning som viser at terskelen er lav for barnevernet til å gripe inn hos minoritetsfamilier, på grunn av manglende forståelse for familienes kulturelle preferanser (Bredal, 2009, s. 39). Ut fra dette kan man påstå at i arbeid med etniske minoriteter bør det kreves at barnevernsansatte har god kulturforståelse og kulturkompetanse, da det er med å påvirke og forme minoriteters tillit til barnevernet.

Mange av minoritetsfamiliene som kommer til Norge, er pliktige til å delta i ulike lovpålagte undervisningsopplegg, avhengig av deres livssituasjon. På den måten opprettes det et sosialt nettverk. “Bonding” og “bridging” er relevant å trekke inn her. Samtidig som minoritetsfamilier opplever lite nettverk, kommer de i kontakt med mennesker som er i en lignende situasjon som dem. Dette medfører at de finner et fellesskap med dem som de føler å ha noe til felles med, noe som kan anses som “bonding”. Både i Introduksjonsprogrammet,

Flyktningetjenesten og Senter for voksenopplæring møter minoritetslevene andre som er lik dem på mange måter, enten fordi de har felles kultur, religion, kjønn eller alder. Dette skaper en fellesskapsfølelse, som gir en følelse av tilhørighet. Noe som knytter disse individene tettere sammen, skaper en nærhet og gir sosial støtte. Samtidig utvikler de en følelse av lojalitet og gjensidighet overfor hverandre i gruppen. Dette kan oppfattes som en ressurs i seg selv. På en annen side kan slike bånd virke ekskluderende overfor andre, som kommunalt ansatte og barnevernsansatte, da de kan være utenfor denne gruppen eller fellesskapet i kraft av sin profesjonelle og ofte kulturelle posisjon, og kan sees på som representanter for storsamfunnet. Kommunalt ansatte og barnevernsansatte havner dermed i en “bridging” posisjon hvor ulikheter fremheves. Nettverk dannes der det gis rom for å være utadvendt og åpen for andre mennesker, som de ikke nødvendigvis har likhetstrekk med. Informantene i denne studien forteller at minoritetsfamilier har en tendens til å stole mer på det som blir fortalt om barnevernet innad i minoritetsmiljøet enn det som kommer fra andre miljøer. Det kan dermed sies at den gjensidige tilliten er høy innad i grupper gjennom “bonding”, mens tilliten til de som er utenfor gruppen er lav.

I denne studien, uttrykker informantene at minoritetene viser mer tillit til kommunalt ansatte enn barnevernsansatte. Basert på dette kan man tolke at kommunalt ansatte gjennom brobygging har klart å oppnå tillit gjennom å anerkjenne deres frykt og mistillit til barnevernet. Videre gir ansatte støtte i form av samtale og tilrettelegger for at de får tilpasset informasjon ved å bruke tolk, samt at veileder er til stede for disse familiene når de har behov for hjelp. På den måten forsterkes tilliten til de ansatte hos minoritetene. En slik brobygging mellom individer som har ulik sosial og kulturell bakgrunn, kan skape sterk og langvarig sosial integrering i samfunnet (Hansen, 2022). Når informantene opplever tillit fra minoritetsfamilier, blir tillit en vei ut av kollektive utfordringer for disse minoritetsfamiliene, slik Putnam hevder om tillit og kollektive utfordringer (1993, s. 163-164). Dette kan sees i lys av Halpern (2005, s. 21) sin påstand som hevder at sterk “bonding” også kan medføre til sterkere “bridging”-relasjoner. Dermed kan vi i denne sammenheng tolke at minoritetsgrupper som opplever sterk “bonding” innad gruppen, kan også ha sterkere “bridging” relasjoner med kommunalt ansatte, og det kan resultere til mer integrering i samfunnet.

Videre skal det sies at det er ikke nødvendigvis negativt at minoriteters nettverk tilhører kategorien “bonding”, mens relasjonen mellom minoritetetsfamilier og kommunalt ansatte eller barnevernsansatte faller under “bridging”. Tvert imot, vil konsekvensen av å ha en kombinasjon av bånd og broer vil være høy sosial kapital i samfunnet. Begge former betraktes som en ressurs, da begge inkluderer samfunnsborgere i fellesskapet på hver sin måte (Hansen, 2022).

Dataanalysen gir grunnlag for å tro at kulturkompetanse og kultursensitivitet er viktige faktorer for å fremme tillit. Det nevnes blant annet at stereotypiske holdninger overfor minoritetsfamilier vanskeliggjør etablering av tillit. Flere av informantene fra introduksjonsprogrammet og voksenopplæringen sier at de opplever usikkerhet i forhold til å jobbe med minoritetsfamilier, på grunn av manglende kunnskap om kultur. Videre ble det hevdet at det eksisterer mangel på kulturell kompetanse og kunnskap om kultursensitivitet blant kommunalt ansatte og barneverntjenesten, og det bidrar ofte til uprofesjonell håndtering av familier. Èn av de konkrete anbefalingene som ble fremlagt i kartleggingsprosjektet til Ali (2015, s. 150) var å øke antall barnevernansatte som hadde flerkulturell kompetanse, for å styrke samarbeidet og tillitsforholdet mellom barneverntjenesten og minoritetsgruppene. Dette er noe informanter fra denne studien også påpeker, at det bør legges mer vekt på kulturkompetanse og en større kultursensitivitet i praksis, dette for å unngå at sosiale utfordringer blir tolket som kulturelt betinget.

Eide & Rugkåsa (2015) trekker frem at kultursensitivitet kan medvirke til å tenke med åpent og kritisk sinn på hvordan verdier og væremåte påvirkes av kulturelle normer, uavhengig om det er majoritetsbefolkning eller minoritetsbefolkning. Bufdir (2018) beskriver kultursensitiv praksis som en fremgangsmåte for hvordan man imøtekommer brukerens forutsetning uten å ta utgangspunkt i sin egen virkelighetsoppfatning (Bufdir, 2018). Det handler med andre ord om å være bevisst på at andre kan ha en annen virkelighetsforståelse enn en selv, spesielt minoriteter, som sitter med opplevelser fra krig, vold eller traumer i sin “bagasje”, noe som igjen kan resultere i økt belastning på familien (Berg & Paulsen, 2021, s. 29).

Informantene hevdet at èn av utfordringene ved å jobbe med etniske minoritetsfamilier, er at ulikheter ofte får mye oppmerksomhet, ettersom det finnes ulike syn på hva som anses å være en god forelder, barneoppdragelse og holdninger, verdier, normer og kulturelle koder. Rugkåsa et al. (2020, s. 100) understreker at dette gir økt risiko for diskriminering og

marginalisering. Videre poengterer Rugkåsa et al. (2020, s. 100) at det er betydningsfullt at minoritetsfamiliene får anerkjennelse for det livet de lever. På den måten kan man etablere et godt fundament for tillitsfulle relasjoner. Sett i sammenheng med sosial kapital kan kommunalt ansatte gjennom “brigding” etablere tillit ved å anerkjenne og respektere ulikhetene, og en slik brobygging mellom etniske minoriteter og storsamfunnet kan bidra til sosial integrering.

Det skal også poengteres at det å øke kulturkompetanse og kultursensitivitet i barneverntjenesten ikke nødvendigvis betyr at alle utfordringer automatisk blir løst, og at tillit oppstår. På ene siden kan kulturkompetanse og kultursensitivitet virke positivt, da det kan føre til at forholdet mellom minoritet og barnevern preges av respekt, gjensidighet og kollektiv forståelse. Et slikt utfall bedrer det vanskelige forholdet, og minsker faren for frykt og mistillit. Samtidig skal det påpekes at økt fokus på kultur kan øke faren for at utfordringer forbindes med kulturelle forskjeller. Et slikt fokus kan medføre at en families utfordringer og problemer antas å være kulturelt betinget, til tross for at årsaken kan være strukturelle og individuelle grunner (Rugkåsa et al, 2020, s. 106). Det har også vist seg at i arbeid med minoritetsfamilier, har norsk barnevern blitt utsatt for kritikk, på grunn av for stor vektlegging og feil fokus på kultur (Thomsen, 1994, Hagen & Qureshi, 1996).

7.3.3 Informasjonsarbeid

En annen faktor som ble fremhevet som tillitsskapende er tilstrekkelig informasjon om barnevernets mandat. Informant 2 fra voksenopplæringen hevdet at informasjonen som omhandler barnevernet og deres arbeidsoppgaver, er ekstra viktig at kommer direkte fra dem. Elevene som deltar i introduksjonsprogrammet og voksenopplæringen har ulik utdanningsbakgrunn. Det ble blant annet påpekt at informasjonsflyten burde tilpasses målgruppens språknivå. Samtykkeerklæring ble nevnt som et eksempel på noe mange minoritetsfamilier er ukjente med, og det kreves at de får tilpasset og tilstrekkelig informasjon før de gir sitt samtykke. Informantene presiserer viktigheten av tilstrekkelig og tilpasset informasjon da dette kan være viktig del i arbeid mot bedre tillitsforhold mellom minoritetsforeldre og barnevern. I tråd med dette fant også Fylkesnes og Netland (2012) i sin forskning at misforståelse og mangelfull informasjon er blant faktorer som virker inn på tilliten til barnevern hos minoritetsfamilier. I tillegg til dette kan mangelfull informasjon

bidra til at minoritetsforeldre er usikker på hvilken hjelp barnevernet tilbyr, hvilke rettigheter de har som foreldre (Lewig et al., 2010; Maiter & Stalker, 2011).

Videre anses en god informasjonsflyt på tvers av tjenester som svært viktig for få tillitsfulle relasjoner i det tverrfaglige samarbeidet. Når barnevernsansatte er på besøk, forsøkes det å tilrettelegge for at tolk er til stede for å oversette til minoritetslevnene. På den måten sikres det at informasjonen skal nå frem til målgruppen. Informant 7 fra Flyktingetjenesten påstår at manglende informasjon vil øke risikoen for at minoritetsfamilier tror på dem som forteller negativt om barnevernet. En kartlegging av Ipsos (2017, s. 69) avdekket at mange av minoritetsforeldrene har lite kunnskap om barnevernets praksis og de hjelpetiltakene som finnes på grunn av manglende informasjon. Studien konkluderer med at det er behov for et mer åpent, informativt og kommunikativt barnevern, dette for å oppnå mer tillit hos alle samfunnsborgere, uavhengig av språk eller kulturell bakgrunn (Ipsos, 2017, s. 69). Videre viser studien at feilaktig informasjon fra venner, bekjente eller andre i nærmiljøet, har en tendens til å skape mer tvil om barnevernet, som igjen kan gi lavere tillit til tjenesten.

Informantene fra denne studien påpeker også viktigheten av målrettet informasjonsarbeid fra barneverntjenesten, dette for å synliggjøre og gi et mer virkelighetsnært bilde av tjenesten. Samtidig avkrefte myter og rykter som finnes om barnevern blant minoritetsmiljøer. Et forskningsprosjekt av Norsk innvanderforum viser også til at økt informasjonsarbeid kan gjøre minoritetsforeldre mer bevisste på sine rettigheter (Ali, 2015, s. 148-150). Mangelfull informasjon var et sentralt tema hos deltakerne i dette prosjektet. Forskning viser at minoritetsforeldre etterlyser mer opplæring i barneoppdragelse i norsk kontekst, og at de ikke fikk tilstrekkelig informasjon om barnevernets mandat. Dette er med og forårsaker mistillit (Fylkesnes & Netland, 2012; Fylkesnes et al., 2015).

Oppsummeringvis viser funn at det er mange og sammensatte faktorer som er med og påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet. Informantene bekrefter at tillitsutfordringene er store. De mest fremtredende funnene er blant annet den kompliserte rollen til de ansatte i kommunale tjenester. De bekrefter også utfordringer i det tverrfaglige samarbeidet mellom dem selv og barneverntjenesten. De mener samarbeidet kan forbedres gjennom tilpasset og tilstrekkelig informasjon, bruk av kvalifiserte tolker, økt kulturkompetanse og kultursensitivitet, som vil være med å øke tilliten til barnevernet blant minoritetsfamilier.

8.0 Avslutning

Dette sluttkapittelet oppsummerer sentrale funn som har kommet frem gjennom studien. Videre diskuteres studiens styrker og svakheter basert på metodiske valg, samtidig som jeg vil se nærmere på om mine funn er troverdige, bekreftbar og overførbar. Siste delen av kapittelet skal fremheve implikasjoner for videre forskning på feltet.

8.1 Oppsummerende refleksjoner

Denne studiens formål var å avdekke følgende forskningsspørsmål: *“Hva påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet ifølge ansatte i Introduksjonsprogrammet, Flyktningetjenesten og Senter for voksenopplæring?”*. Basert på funnene i denne studien fremkom det ulike faktorer som kan ha betydning for minoriteters tillit til barnevernet som tjeneste. Det ble blant annet nevnt at minoritetsfamilier uttrykker mistillit basert på misforståelser, feilantakelser og negative holdninger til barnevernet. Mye av det blir oppgitt å ha årsak i mangelfull eller dårlig tilpasset informasjon. Feilinformasjon, myter og rykter som spres innad i minoritetsmiljøer er med og ødelegger tilliten til barnevernet. I tillegg til at den negative fremstillingen av enkelte barnevernssaker i media forårsaker og forsterker mistilliten. Mangelfull kulturkompetanse, kultursensitivitet og begrenset kapasitet til å holde foredrag av barneverntjenesten er blant faktorer som ble fremhevet av flere i denne studien. Disse ble ansett som negative påvirkningsfaktorer på tillit.

Flere av informantene i de utvalgte tjenestene etterlyser et bedre og tettere tverrfaglig og tverretatlig samarbeid med barneverntjenesten, da dette kan være nøkkelfaktorer for å fremme tilliten. De foreslår blant annet flere kursdager hvor barnevernsansatte er på besøk og holder foredrag. Samtidig viser studiens funn at god kommunikasjon, bedre informasjonsflyt samt bruk av kvalifiserte tolker ble påpekt som viktige faktorer for å fremme tillit. Det ble også hevdet at med riktig formidling av budskapet gjennom tilstrekkelig og tilpasset informasjon kan man avklare misforståelser og myter om barnevernet. Mine funn samsvarer med tidligere forskning. Sett i sammenheng med studiens funn og sosial kapital anses både “bonding” og “bridging” som kollektive ressurser, hvor ifølge Hansen (2022) kombinasjonen av begge integrerer mennesker på hver sin måte i samfunnet, og fører til høyere samfunnsmessig sosial kapital.

8.2 Metodiske betraktninger

Dette forskningsprosjektet baserer seg på en kvalitativ studie, og på lik linje med andre forskningsmetoder, består kvalitativ metode også av styrker og svakheter. Det er viktig å poengtere disse da det kan kvalitetssikre forskningen. Funnene som har fremkommet gjennom studien vil ikke nødvendigvis være overførbare til *alle* kommunale tjenester i Norge, ettersom forskningen bygger på et begrenset antall individer, og et begrenset antall tjenester. Men den kan sies å være overført til lignende kontekst.

Funnene kan likevel gjenspeile samme utfordringer som ansatte i andre tjenester opplever med etniske minoritetsfamilier og deres oppfattelse av barnevernet. Hensikten med studien har ikke vært å generalisere funn, tvert imot, den skulle frembringe dybdekunnskap ved å utforske subjektive opplevelser og erfaringer hos ansatte i Introduksjonsprogrammet, Flyktnings-tjenesten og Senter for voksenopplæring knyttet til minoriteters tillit til barnevernet. Jeg har gjennom denne studien lent meg på relevant teori og tidligere forskning, og kan derfor si at studien har akseptabel bekreftbarhet, og anser dette som en metodisk styrke.

Videre har jeg benyttet semistrukturert intervju av informanter fra ulike tjenester i et fylke, dette bidrar til at andre kan etterprøve mine funn, og jeg vil hevde at min forskerrolle, kan ha innflytelse på hvordan jeg tolket og analyserte funn. Dette fordi jeg har minoritetsbakgrunn selv. Min interesse, mitt engasjement og min bakgrunn kan ha begrenset fullverdig innsikt av temaet. Tolkningen og funnene kunne vært annerledes dersom noen andre forsket på samme tematikk med en mer nøytral bakgrunn. Til tross for dette har jeg forsøkt å være bevisst min forskerrolle, var så godt det lot seg gjøre påpasselig med å tolke analysen, uavhengig av min forforståelse, og jeg forsøkte å fremstille troverdige funn.

Et element ved oppgaven som er nevneverdig, er gjennomføringen av kvalitative intervjuene. Ettersom intervjuene ble gjennomført digitalt gjennom Microsoft Teams, er det viktig å være ekstra etisk bevisst på hvordan datamaterialet blir håndtert. Jeg har gjennom hele prosessen vært omstendelig og fulgt retningslinjene for personvern og anonymisering hva gjelder elektroniske video- og lydfiler. Utfordringer oppstår likevel med tanke på tolkning av kroppsspråk og non-verbal kommunikasjon i en intervjusetting. En del av kroppsspråket til informantene ble utelatt da det var vanskelig å fange opp alt gjennom en dataskjerm, noe som kan være ulempe i seg selv. Til tross for at dette kunne vært en feilkilde, vil jeg likevel påstå

at studiens funn er troverdige og bekreftbar. Under en pågående pandemi var dette en løsning som ble vurdert hensiktsmessig, og jeg erfarte og at dialogen og innholdet i intervjuet ble formidlet og forstått tilstrekkelig.

8.3 Implikasjoner for praksis og videre forskning

Denne studien har fremskaffet kunnskap om hva som påvirker og former minoriteters tillit til barnevernet ifølge ansatte i kommunale tjenester. Når det gjelder hvordan funnene kan oversettes til faktiske implikasjoner for praksisfeltet og forskningsfeltet, er det to av funnene som stikker seg ut. For det første, har det vist seg at utfordringer som foreligger ved tolkebruk kan ha særs betydning for hvordan budskapet når frem til minoritetsfamilier, og ikke minst på tillitsforholdet mellom minoritetsfamilier og barneverntjenesten.

Derfor kan et forbedringspunkt være at kommunale tjenester kartlegger og undersøker sitt tolkebruk. De bør sette standarder for kvalitetssikring av tolker gjennom sine samarbeidsavtaler med de aktuelle tolketjenester. Etersom språk og kommunikasjon kan skape begrensninger i relasjonsbyggingen, virker dette essensielt for arbeid med å øke tillit til barnevernet blant minoritetsfamilier. Den største utfordringen ligger ikke nødvendigvis på kvaliteten på tolken, men at minoritetsforeldre ikke har tillit til tolken. Man bør derfor sørge for tilrettelegging og forebygging av mistillit til tolken gjennom å skaffe profesjonelle og kompetente tolker.

Videre har det vist seg at det er utfordringer ved det tverrfaglige samarbeidet mellom tjenester som jobber i skjæringsfeltet mellom mottak og bosetting av flyktningefamilier, utdanning, og helse- og sosialtjenester, som barnevernet. Utfordringen kan løses ved å øke innsatsen og tydeliggjøre roller i samarbeidet, og øke bemanningen hos barnevernet slik at de har kapasitet til å drive kontinuerlig og systematiske informasjonsarbeid. Samtidig må barnevernansatte vise større engasjement og interesse i samarbeid med kommunale tjenester som en innsats til å kunne forebygge frykt og mistillit hos minoritetsfamilier.

Gjennom dette kvalitative forskningsdesignet har jeg intervjuet et begrenset antall individer som representanter for kommunale tjenester. Videre kan det være behov å intervju et større antall deltakere for å fange et større samt flere innfallsvinkler til tillitsproblematikk blant minoritetsfamilier. Et kvantitativt forskningsdesign vil gjerne være interessant i fremtidig

forskning på feltet. Da kan inkludere et stort antall deltakere og flere kommunale tjenester på nasjonalt nivå. Et slikt forskningsprosjekt vil kunne være nyttig både for kommunalt barnevernansatte. Kvantitative forskningsopplegg muliggjør å tallfeste funn samt å systematisere breddekunnskap om tillitsutfordringer, for å kunne jobbe videre med disse.

Litteraturliste

- Ask, T. A. (2000). *Barnevernet i det offentlige rom: en kvalitativ studie av barnevernsarbeideres møter med media*. [Masteroppgave]. Høgskolen i Oslo.
- Athar, A. (2015). Et flerkulturelt barnevern? - Hvordan fremme dialog mellom barnevernet og etniske minoriteter. *Tidsskriftet Norges barnevern*, (2), 148-150.
- Backe- Hansen, E., Madsen, C., Kristoffersen, L. B. & Hvinden, B. (2014). *Barnevern i Norge 1990-2014. En longitudinell studie*.
<https://www.bufdir.no/bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00002556>
- Baier, A. (1986). Trust and antitrust. *Ethics*, 96(2), 231-260.
<https://doi.org/https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/292745>
- Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester (barnevernloven)*. Barne- og familiedepartementet. Hentet 09.03.2022 fra:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100?q=barnevernlov>
- Berg, B. (1996). Det kommunale flyktningarbeidet- i spenningsfeltet mellom politikk og forvaltning. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 37, 505-534.
- Berg, B. & Paulsen, V. (2021). *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Universitetsforlaget.
- Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen, G. M. D., Garvik, M. & Tøssebro, J. (2017). *Myter og realiteter: Innvandreres møter med barnevernet (978-82-7570-503-5)*. NTNU Samfunnsforskning AS.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bredal, A. (2009). Barnevernet og minoritetsjentes opprør: Mellom det generelle og det spesielle. I K. I N. Eide, N. A. Qureshi, M. Rugkåsa & H. Vike (Red.), *Over profesjoelle barrierer: Et minoritetsperspektiv på psykososialt arbeid med barn og unge*.
- Brinkmann, S., Tanggard, I. & Olesen, B. R. (2012). *Kvalitative metoder - En grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag. 2010, 28(53), 3.
<https://doi.org/10.7146/mediekultur.v28i53.5781>
- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods (5. utg.)*. Oxford University Press.
- Bufdir. (2017). *Handlingsplan for å bedre tillit mellom etniske minoritetsmiljøer og barnevern 2016-2021*.

https://bibliotek.buudir.no/BUF/101/Handlingsplan_for_a_bedre_tillit_mellom_barnevern_og_etniske_minoritetsmiljoer_2016_2021.pdf

- Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2015). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Christensen, A. B., Rasmussen, T., Olesen, S. P. & Jørgensen, S. (2015). *Viden og videnskapsteori i sosialt arbeid*.
- Creswell, J. W. & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches* (4th. utg.). Sage.
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode: En kvalitativ tilnærming* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- De Nasjonale Forskningsetiske Komiteene. (2021, 16. desember.). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*. Oslo. NESH. Hentet 10.04.2022 fra: <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Detlaff, A. J., Rivaux, S. L., Baumann, D. J., Fluke, J. D., Rycraft, J. R. & James, J. (2011). Disentangling substantiation: The influence of race, income, and risk on the substantiation decision in child welfare. *Children and Youth Services Review*, 33(9), 1630-1637. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2011.04.005>
- Dumbrill, G. C. (2009). Your Policies, Our Children: Messages from Refugee Parents to Child Welfare Workers and Policymakers. *Child Welfare*, 88(3), 145-168.
- Eide, K. & Rugkåsa, M. (2015). Barnevern i et minoritetsperspektiv. *Tidsskriftet Norges barnevern*, (2), 78-79.
- Eriksen, T. H. & Sajjad, T. A. (2015). *Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge* (6. utg.). Oslo. Gyldendal akademisk.
- Flaten, B., Brustad, M. S., Svendsen, H. & Gjevre, M. (2013). *Tverrfaglig samarbeid i barnevernsaker*. <https://sykepleien.no/forskning/2013/04/tverrfaglig-samarbeid-i-barnevernsaker>
- Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C., Bjørknes, R. & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet - En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 92(2), 81-96.
- Fylkesnes, M. K. & Netland, M. (2012). God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandlers og foreldres erfaringer. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 89(4), 221-235.

- Glavin, K. & Erdal, B. (2013). *Tverrfaglig samarbeid i praksis: til beste for barn og unge i kommune-Norge* (3. utg.). Kommuneforlaget.
- Grimen, H. (2009). *Hva er tillit*. Oslo. Universitetsforlaget.
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Fagbokforlaget.
- Grønmo, S. (2011). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (4. utg.). Bergen. Fagbokforlaget.
- Gulbrandsen, T. (2000). Om tillit. *Sosiologi i dag. Forsker ved institutt for samfunnsforskning*, 30: 67-95.
- Gulbrandsen, T. (2005). Norway: Trust Among Elites in a Corporatist Democracy. *Comparative Sociology (COSO). The Netherlands*, 4(1-2), 115-136.
<https://doi.org/10.1163/1569133054622003>
- Gulbrandsen, T. (2007). Elite integration and institutional trust in Norway. *Institute for Social Research, Oslo*, 6(1-2), 190-214. <https://doi.org/DOI:10.1163/156913307X187441>
- Hagen, G. & Qureshi, N. A. (1996). *Etnisitet i sosialt arbeid: arbeid med etniske minoriteter i barnevern og sosial sektor*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Halpern, D. (2005). *Social capital*. Polity Press.
- Halvorsen, K. (2002). *Forskningsmetode for helse- og sosialfag: en innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (2. utg.). Cappelen akademisk forlag.
- Hansen, T. (2022). *Sosial kapital*. Store norske leksikon. Hentet 20.05.2022 fra:
https://snl.no/sosial_kapital
- Haugen, G. M. D., Paulsen, V. & Caspersen, J. (2017). *Barnevernets arbeid med vold i minoritetsfamilier*. (NTNU) Samfunnsforskning, Trondheim. Barne-, ungdoms- og familierdirektoratet (Bufdir)
<https://www.bufdir.no/bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00003978>
- Herreros, F. (2004). *The problem of forming social capital: Why trust?* Gordonsville: Palgrave Macmillan. Springer.
- Hvinden, B. (2005). *Sosial kapital*. Norges Forskningsråd.
<https://www.forskningsradet.no/systemsider/sokeresultater/?q=Hvinden%2C+B.+%282005%29.+Sosial+kapital>
- IMDi. (2022). *Ansvar for opplæring i norsk og samfunnskunnskap*. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Hentet 10.01.2022 fra:
<https://www.imdi.no/kvalifisering/regelverk/norsk-og-samfunnskunnskap/ansvar-for-opplaring-i-norsk-og-samfunnskunnskap/>

- Integreringsloven. (2021). *Ny integreringslov*. IMDi. Fagverksted. Hentet 04.02.22 fra: <https://www.statsforvalteren.no/nb/agder/Folk-og-samfunn/Nyheter---Folk-og-samfunn/ny-integreringslov/>
- Introduksjonsloven. (2003). *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)*. Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Hentet 10.02.2022 fra: https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/2003-07-04-80#KAPITTEL_2
- Ipsos. (2017). *Tillit til barnevernet blant personer med innvandrerbakgrunn*. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. <https://bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00004497>
- Johannesdottir, H. (2013). Barnevern og media – Kan tilliten styrkes gjennom tverrprofesjonell undervisning? *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 90(3), 146-156. <https://doi.org/doi:10.18261/ISSN1891-1838-2013-03-03>
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tuft, P. A. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Oslo.
- Jávo, C. (2010). *Kulturens betydning for oppdragelse og atferdsproblemer: transkulturell forståelse, veiledning og behandling*. Universitetsforlaget.
- Kalve, T. & Dyrhaug, T. (2011). Barn og unge med innvandrerbakgrunn i barnevernet 2009. *Rapporter*, 39, 2011.
- Korzeniewska, L., Erdal, M. B., Kosakowska-Berezecka, N., Żadkowska, M. & Lilleskjæret, E. (2019). *Tillit over grensene - En gjennomgang av kunnskap om tillit, migrasjon og barnevern*. University of Gdansk.
- Krumsvik, R. J. (2014). *Forskningsdesign og kvalitativ metode: ei innføring*. Bergen. Fagbokforlaget.
- Krumsvik, R. J. (2015). *Forskningsdesign og kvalitativ metode: ei innføring* (2. utg.). Bergen. Fagbokforlaget.
- Kumlin, S. & Rothstein, B. (2005). Making and Breaking Social Capital: The Impact of Welfare-State Institutions. *Comparative Political Studies*, 38(4), 339-365. <https://doi.org/10.1177/0010414004273203>
- Kvale, S. (1997). *Det kvalitative forskningsintervju* (T. Anderssen & J. Rygge, Overs.). Oslo. Gyldendal.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (T. Anderssen & J. Rygge, Overs.; 2. utg.). Oslo. Gyldendal akademisk.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interviews: Learning the craft of qualitative research interviewing*. Sage

- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2017). *Det kvalitative forskningsintervju* (T. M. Anderssen & J. Rygge, Overs.; 3. utg.). Oslo. Gyldendal akademisk.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2018). *Doing Interviews* (2. utg.). London: Sage Publications, Limited. <https://doi.org/10.4135/9781529716665>
- Lauvås, K. & Lauvås, P. (2004). *Tverrfaglig samarbeid: perspektiv og strategi* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Lewig, K., Arney, F. & Salveron, M. (2010). Challenges to parenting in a new culture: Implications for child and family welfare. *Evaluation and program planning*, 33(3), 324-332. <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2009.05.002>
- Luhmann, N. & Mortensen, N. (1999). *Tillid: en mekanisme til reduktion af social kompleksitet*. København, Hans Reitzel forlag.
- Løvgren, M. (2017). Taking the initiative: determinants of parental self-referral to the Norwegian Child Welfare Services. *Nordic Social Work Research*, 1-11. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/2156857X.2017.1309677>
- Maiter, S. & Stalker, C. (2011). South Asian immigrants' experience of child protection services: are we recognizing strengths and resilience? *Child & Family Social Work*, 16(2), 138-148. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2010.00721.x>
- Manum, O. A. (2015). Innvandrernes utfordringer til norsk barnevern. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 92(2), 140-146. <https://doi.org/https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-06>
- Maxwell, J. (1992). Understanding and validity in qualitative research. *Harvard Educational Review*, 62(3), 279-301. <https://doi.org/https://doi.org/10.17763/haer.62.3.8323320856251826>
- Neuman, W. L. (2014). *Social research methods: qualitative and quantitative approaches* (7th ed) Pearson Education Limited.
- NOU 2000:12. *Barnevernet i Norge - Tilstandsvurderinger, nye perspektiver og forslag til reformer*. Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2000-12/id117351/>
- NOU 2009:22. *Det du gjør, gjør det helt - Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2009-22/id587673/>
- Personopplysningsloven § 11. (2000). *Lov om behandling av personopplysninger (Personopplysningsloven)*. Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet 20.04.2022 fra: <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2000-04-14-31>

- Prop. 106 L (2012-2013). *Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). Endringer i barnevernloven*. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-106-l-20122013/id720934/>
- Putnam, R. D. (1993). *Making Democracy Work: Civic traditions in Modern Italy*. Princeton University Press.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster.
- Rasmussen, A., Akinsulure-Smith, A., Chu, T. & Keatley, E. (2012). "911" among West African immigrants in New York City: A qualitative study of parents' disciplinary practices and their perceptions of child welfare authorities. *Social Science & Medicine*, 75(3), 516-525. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2012.03.042>
- Roschelle, J. & Teasley, S. D. (1995). The construction of shared knowledge in collaborative problem solving. *Computer Supported Collaborative Learning* (s. 69-97). Springer.
- Rugkåsa, M., Ylvisaker, S. & Eide, K. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv: sosialt arbeid med barn og familier*. Gyldendal akademisk.
- Rønning, R. & Starrin, B. (2009). *Sosial kapital i et velferdsperspektiv: om å forstå og styrke utsatte gruppers sosiale forankring*. Gyldendal akademisk.
- Schiefloe, P. M. (2015). *Sosiale landskap og sosial kapital: nettverk og nettverksforskning* (2. utg.). Oslo. Universitetsforlaget.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for information. Northumbria University, UK*, 22(2), 63-75.
<https://doi.org/10.3233/EFI-2004-22201>
- Silverman, D. (2017). *Doing qualitative research* (5. utg.). Sage.
- Skilbrei, M.-L. (2019). *Kvalitative metoder: planlegging, gjennomføring og etisk refleksjon*. Fagbokforlaget.
- St.meld. nr. 14 (2019-2020). Kompetansereformen - Lære hele livet.
Kunnskapsdepartementet. Hentet 10.05.2022 fra:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20192020/id2698284/>
- St.meld. nr. 17 (1996-1997). *Om innvandring og det flerkulturelle Norge*. Kommunal- og distriktsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-17-1996-1997-/id191037/>
- Staer, T. & Bjørknes, R. (2015). Ethnic disproportionality in the child welfare system: A Norwegian national cohort study. *Children and Youth Services Review*, 56, 26-32.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.06.008>

- Stang, E. G. (2007). Barnets rett til deltakelse i barnevernssaker. *Kritisk juss (trykt utg.)*. 33(2007)nr. 1/2, 36-56.
- Thagaard, T. (2003). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Fagbokforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Thomsen, K. M. & Larsen, B. R. (1994). *En innvandrer krysser våre spor: om samarbeid og barnevern*. Gyldendal.
- Thorshaug, K., Svendsen, S. & Berg, B. (2010). Barnevern i et minoritetsperspektiv. Evaluering av videreutdanningstilbud tilknyttet flerkulturelt barnevern. NTNU Samfunnsforskning. <https://samforsk.brage.unit.no/samforsk-xmlui/handle/11250/2367099>
- Tjora, A. H. (2018). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Gyldendal akademisk.
- Urdal, T. C. (2012). *Ulik vektlegging av fremtiden: en studie av barnevernlederes forhold til media* [Masteroppgave]. Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Uslaner, E. M. (2002). *The moral foundations of trust*. New York, Cambridge University Press.
- Voksenopplæringsloven. (2009). *Lov om voksenopplæring (voksenopplæringsloven)*. Kunnskapsdepartementet. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-95?q=voksenopplæring>
- Willumsen, E. (2009). Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning i helse- og sosialsektoren. I E. Willumsen (Red.), *Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning* (s. 16-48). Universitetsforlaget.
- Wollebæk, D. & Seggaard, S. B. (2011). Norges sosiale kapital i nordisk og europeisk kontekst. I D. Wollebæk & S. B. Seggaard (Red.), *Sosial kapital i Norge*. Sosiologisk tidsskrift. Oslo. Cappelen Damm akademisk.
- Yilmaz, K. (2013). Comparison of Quantitative and Qualitative Research Traditions: epistemological, theoretical, and methodological differences. *European Journal of Education*, 48(2), 311-325. <https://doi.org/10.1111/ejed.12014>
- Ødegård, A. (2016). Kontruksjoner av tverrprofesjonelt samarbeid. I E. Willumsen & A. Ødegård (Red.), *Tverrprofesjonelt samarbeid: et samfunnsoppdrag* (2. utg., s. 113-130). Oslo. Universitetsforlaget.

Vedleggsoversikt

Vedlegg 1: NSD godkjenning.....Side 77

Vedlegg 2: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring..... Side 78

Vedlegg 3: Intervjuguide.....Side 81

Vedlegg 1: NSD godkjenning

[Meldeskjema](#) / [Tillit til barnevern blant minoritetsgrupper](#) / Vurdering

Vurdering

📅 10.09.2021 ▾ 📄 Skriv ut

Referansenummer

487872

Prosjektittel

Tillit til barnevern blant minoritetsgrupper

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Bergen / Det psykologiske fakultet / Hemil-senteret

Prosjektansvarlig

Ragnhild Bjørkenes

Student

Aziza Abdul Jabar

Prosjektperiode

16.08.2021 - 01.06.2022

[Meldeskjema](#) [🔗](#)

Dato

10.09.2021

Type

Standard

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 10.9.2021, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 1.6.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelige angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos NSD: Håkon J. Tranvåg

Lykke til med prosjektet!

b6cfa3834

 Chat med oss på hverdager fra 12-14

Vedlegg 2: Informasjonsskriv og samtykkeerklæring

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Tillit til barnevernet blant minoriteter fra kommunalt ansattes perspektiv»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet å frembringe kunnskap om hva påvirker og former minoriteters tillit til det norske barnevernet. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg er student ved Det Psykologiske Fakultet ved Universitetet i Bergen, og skal skrive en masteroppgave om hvordan skape tillit av barnevernet blant minoritetsfamilier i introduksjonssenteret. Hensikten med prosjektet er å rette fokuset mot hva kommunen og/eller introduksjonssenteret kan gjøre for å bidra til å skape tillit til barnevernet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for helse, miljø og likeverd (HEMIL – senteret) ved Psykologisk Fakultet, Universitetet Bergen som er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Målgruppen er ansatte som jobber i kommunal tjeneste slik som Introduksjonssenteret, Flyktningsjenesten og Senter for voksenopplæring. Antall informanter som ønskes til dette prosjektet er 6-8 individer med mer enn to år arbeidserfaring. Kjønn og alder skal ikke bety så mye i denne sammenheng. For å vite informantens opplevelse og erfaringen som de har hatt med barneverntjeneste.

Hva innebærer det for deg å delta?

Din deltakelse innebærer å delta i et intervju hvor jeg vil stille forhåndsbestemte spørsmål handler om barneverntjeneste. Intervjuene skal tas opp på lydbånd.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Dette prosjektet er drøftet med Norsk Senter for forskningsdata (NSD) og Personvernombudet ved Universitet i Bergen. Dermed behandler vi opplysninger om deg basert på ditt samtykke. Alle opplysninger du gir vil behandles konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Etter retningslinjer fra NSD vil dine personopplysninger i dette prosjektet håndteres i samsvar med personvernregelverket. Alle navn og referanser til spesifikke steder anonymiseres slik at det ikke kan spores tilbake til deg. Det vil kun være studenten og veileder som har tilgang til datamaterialet vil være låst i en sikret plass, og skal ikke være tilgjengelig for andre enn studenten og veilederne. Som forsker i dette prosjektet signerer jeg en taushetserklæring.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er juni 2022. Personopplysninger og lydbånd vil bli slettet ved prosjektslutt.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra HEMIL -senter ved Psykologiske fakultet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg

- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Masterstudent ved Universitetet i Bergen, Aziza Abdul Jabar, mobil: 91551571, e-postadresse: sin016@uib.no
- Hovedveileder, Ragnhild Bjørkenes, e-postadresse: raghnhild.bjorknes@uib.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen
Prosjektansvarlig
Ragnhild Bjørknes /
(Forskere/veileder)

Masterstudent
Aziza Abdul Jabar

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet deltakelse og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til å delta i prosjektet og til at mine personopplysninger brukes slik det er beskrevet.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Intervjuguide

Før intervjuet; Først og fremst tusen takk for at du vil delta i dette intervjuet: Tema for intervjusamtalen i dag er: Hva påvirker og former minoriteters tillit til barnevern.

Del 1:

1. Kan du fortelle litt om deg selv?
2. Kan du si noe om hvilket fagområde du ansvar for?
3. Hvor lenge har du jobbet i kommunale tjenester (Introduksjonsprogrammet, Flyktingetjenesten eller Senter for voksenopplæring)?

Del 2:

4. I ulike studier viser at minoritetsgrupper i Norge har frykt og mistillit til det norske barnevernet. Hvordan er deres samarbeid med barneverntjenesten?
5. Hvilken måte kan samarbeid med barnevernet tenkes å være positivt?
6. Ut ifra din arbeidsstilling/arbeidsposisjon, hvilke erfaringer har du fra samarbeid med barnevernet?
7. Opplever du noe særlig utfordringer f.eks. kommunikasjon, informasjonsflyt, tverrfaglig samarbeid, språkbarriere og kulturforståelse?
8. Hvordan er det med byråkratiske retningslinjer, politikk og infrastruktur?
9. Sett fra ditt arbeidsståsted: I hvilken grad tenker du det er behov å informere generelt om det norske barnevern til minoritetsforeldre/ familier?
10. På hvilken måte tilrettelegger kommunal tjeneste i praksis for å skape tillit til det norske barnevernet?
11. Hva kan kommunale tjenester (introduksjonscenteret) gjøre for å forebygge mistillit?
12. På hvilken måte kan disse faktorene som du har nevnt (tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon og informasjonsflyt, språkbarriere, kulturforståelse) fremme eller hemme et godt samarbeid mellom barneverntjeneste og kommunale tjenester (introduksjonscenteret)?

Del 3:

13. Er det noe jeg har glemt å spørre om som du tenker kan være viktig for dette tema og vil si?

Takk for intervjuet.